

SPRAWOZDANIE

DYREKCYI

C. K. REALNEGO GIMNAZJUM

IMIENIA FRANCISZKA JÓZEFA

w

DROHOBYCZU

za rok szkolny 1878.

WE LWOWIE.

Nakładem funduszu naukowego.

*Z drukarni Instytutu Stauropigiańskiego,
pod zarządem St. Hruszkowskiego.*

1878.

Treść (Inhalt):

- 1 De oratione, quae in Sophoclis Oedipo Rege vv. 216—275 exstat.
przez Józefa Barona.
- 2 Wiadomości szkolne (Schulnachrichten). przez Dyrektora.

De oratione, quae in Sophoclis Oedipo Rege vv. 216—275 exstat.

De nullo Sophoclearum tragoediarum loco tam acriter in utramque partem pugnatum est quam de oratione, quae exstat in Soph. O. R. v. 216—275 vel de contione, quae dicitur Oedipodea seu regia. Tamen ad hunc diem illa quaestio nondum est absoluta atque omnino incertum est an cuiquam contingere possit, ut omnes difficultates tollat. Nos denuo eadem de re disputaturi si id unum assecuti erimus, ut, quomodo vetus verbum ordo servari possit, demonstramus, in summis habebimus praemiis.

Disputationem autem nostram sic instituemus, ut primum demonstramus nexum, qualis intercedat inter singulas nostrae orationis sententias, non esse omnibus locis artum, tum examinamus O. Ribbeckii rationes, quibus transpositionem suam defenderit, denique exponamus, quid nos ea de re sentiamus ac iudicemus.

Jam chorus cantum finierat, cum Oedipus in scaenam prodit: Sese levationem malis ac remedium comparaturum, dummodo ipsius dicta prompto animo exsequerentur (v. 216—218). Namque si prius Athenas venisset, quam Laius interfectus esset, se solum. utpote qui aliquod indicium haberet, effecturum fuisse, ut Lai interfectus deprehenderetur. Nunc vero sibi una cum Thebanis agendum esse (v. 219—223). Quare se eos commonitos vellet, primum ut qui eorum novisset sicarium, hunc statim indicaret (v. 224—226), deinde qui id ipsum facinus commisisset, ne comparere timeret — incolumem enim abiturum esse in exilium

(v. 227—229), tum si quis peregrinus cognovisset,*) quis Lai interfector esset, ne reticeret; nam praemium ei se donaturum atque gratiam redditurum (v. 230—232). Sin autem tacebitis (v.

*) Elmsleyus, Brunckius, Erfurdtius, Dindorfius, Bergkii, Schneidew. — Nauckius, Passowius (Quaestt. Soph. p. 14), Krahnerus (Anal. d. R. d. Oed. p. 12), Weismannus (Krit. u. exeg. Erört. zu Soph. K. Oed. p. 24) secuti sunt codicum scripturam, praeterquam quod Nauckius pro ἄλλον legi ἄλλοντι, Bergkii et Dind. codd. Lips. lectionem amplexi post χθονός interpungi malint.

Videamus, num librorum manu scriptorum lectio recte se habeat. Percussorem in terra esse ipse Apollo oraculo edixit 97 sq. μῖασμα χόρας, ὡς τε-θραμμένον χθονὶ | ἐν τῇδ', ἐλαίνειν μηδ' ἀνέχεστον τρέφειν, atque ira deorum tum averruncata erit, cum Thebani interfectorem aut expulerint aut necaverint v. 100 sq. ἀδερghλατοῦντας ἢ φόνον φόνον πάλιν | λόντας, ὡς τὸδ' αἶμα χειμῶνον πόλιν. Oedipo igitur in primis id agendum est, ut interfector deprehendatur. Quod quo facilius fiat, omnes Thebanos monet, ut eundem si noverint, indicent. Sed interfector aut notus erat alicui Thebano aut novit eum nemo Thebanus aut novit aliquis ex peregrinis, qui tum Thebis aderant, quod quidem ipsum eo veri similis est, cum Laius in alia civitate interfectus sit. Haec tria consulto in unum collegi, quod plerique interpretes contendunt Oedipum exponere, quis fuerit Lai interfector. At vero haec res ut nihil valet ad poenam interfectori subeundam (cf. v. 229), sic Oedipus id potissimum spectat, ut sicarius, quisquis fuerit, de civitate exterminetur. Hinc eum investigari ab omnibus Thebanis et indicari necesse est. Cf. v. 226 τοῦτον κελεύω..... 231 μὴ σιωπᾶτω. 233 εἰ δ' αὖ σιωπήσεσθε.... 265 sq. 308. Quapropter Hermannii coniectura, quam nuper Kvičala (Sitzber. d. Ak. d. W. vol. LXI. p. 104) recepit,

εἰ δ' αὖ τις ἄλλον οἶδεν ἢ ἔξ ἄλλης χθονός
τὸν αἰτοχ.

non est probanda; ἄλλος enim esset „alius Thebanus,“ sed et hic „alius Thebanus“ et αἰτόχειρ ἔξ α. χθ. v. 224 sq. comprehenduntur.

Substantivum χθονός, quod omnes codices tenent, primus Neuius mutavit in χερός, quem secutus Wunder (eidem assentitur Firnhaber Z. f. AW. V. p. 993) scripsit:.... ἄλλον οἶδεν ἢ ἔξ ἄλλης χερός; in hac autem dura verborum collocatione ἔξ ἄλλης χερός cum τὸν αἰτοχ. coniungi necesse est, quod quid significet nescias. Cf. quae Forchhammer in J. Ann. 1869. p. 518 contra Engerum disputavit.

Heimsoethius recepto χερός scribere mavult: εἰ δ' αὖ τις ἄλλον οἶδεν ἢ ἔξ ἄλλης χερός | ἢ καὶ τόχειρα et ita explicat: ἢ ἔξ ἄλλης χερός ἢ καὶ οὐκείαις χερσὶ τοῦτον ποιήσαντα. At recte Kvičala observavit in nostro textu illud,

233—235), inquit, prohiberi iubeo hunc hominem scelestum ab omni profanarum sacrarum privatarum publicarum rerum communione, ne contaminemur istius *μιάσματος* contagione: hoc enim

quod Heinsoethius *τοῦργον* intellegat, non inesse; solum autem *οἰδᾶ τινα ἐξ ἄλλης χειρὸς* positum sine participio *ποιήσαντα* quid sibi velit, non est perspicuum. Idem monendum est contra Ribbeckium et Engerum (Phil. XV. p. 108), qui haec coniecerunt: *ἄλλον οἶδεν ἐξ ἄλλης χειρὸς εἶτ' αὐτόχειρα* h. e. „si quis alium (non se ipsum) noverit sive auctorem facinoris sive ipsum interfectorem“, qua tamen re nihil novi additur; percussorem enim indicare iam supra (v. 225 sq.) Thebani iussi sunt. Quod vero Ribbeckius auctorem facinoris h. l. significari vult, id mihi quidem non arridet, quod in eis quae sequuntur, quamquam auctor facinoris aequae ac sicarius supplicio dignus est, non solum nulla illius auctoris fit mentio, sed iam v. 139 Oedipus tacite professus est daturum se operam, ut *ἐκείνον ὁ πτανών* deprehenderetur.

Denique Seyff. (Z. f. GW. XVII. p. 588) et Wolffius codicum scriptura probata pro *ἄλλης* suspicati sunt *ἀμῆς* h. e. „si quis compertum habeat peregrinum, qui in mea civitate versetur, interfectorem esse“. Haec quoque coniectura a vero abhorret, cum idem contineat, quod est in v. *ὄστις.... κάτοιδεν, ἀνδρὸς ἐκ τίνος διώλετο*. Cf. praeterea argumenta, quae adtulerunt Foerster (Z. f. öst. G. XXII.) et Weismannus (p. 24).

Quomodo igitur haec quam dicunt tautologia tolli potest? Mea quidem sententia amovebitur, si pro *ἄλλον* scriptum erit *ἄλλος* h. e. *εἰ δ' αὖ τις ἄλλος οἶδεν ἐξ ἄλλης χειρὸς τὸν αὐτόχειρα*, ut *ἄλλος* non sit aliquis Thebanus, sed homo peregrinus. Dictum est autem *ἄλλος ἐξ ἄλλης χειρὸς*, ne *ἄλλος* soli *αὐτός* (228) esse oppositum videretur. Sententia erit haec: „sin autem quis peregrinus ex alia civitate noverit interfectorem, ne (pronuntiate omnibus, quod vos nunc auditis) reticeto“. En vero, ille peregrinus Thebis adest, interfector est ipse rex, Oedipus! Sic aut aliquis Thebanus novit interfectorem cumque indicabit aut interfector se ipse in custodiam dabit aut aliquis peregrinus notitiam eius habere potest. Verba „pronuntiate omnibus....“ ideo inserui, ut orationis concinnitas servaretur, cum Oedipus apud solos Thebanos (*ἐμὴν προσηγορίῃ πᾶσι Κᾰδμῆ*) contionetur. Hic vero nobis Ribbeckius (Ep. B. p. 12) adversatur „Thebanaeque reipublicae rationem miratur, qua inquilini civibus praelati sint. Istius modi respublica meherecule nunquam fuit. An vero quisquam hoc unquam audivit cives legibus magistratibusque parere debuisse, inquilinos, nisi si liberet, non debuisse, sed ut obsequerentur, precibus ac pollicitationibus regis adductos esse?“ At nostro loco non tam de inquilinis solis agitur quam omnino de hominibus peregrinis, quorum unus alterve ad tempus Thebis versatur.

est edictum Apollinis Pythii oraculi (v. 235—243). Talis igitur egomet exsto et dei et viri mortui propugnator (v. 244, 245).

Quae ad h. l. dicta sunt, nihil exhibent, quod contextum orationis perturbet; pronuntiantur enim duo edicta, quorum unum huc spectat, ut percussoris nomen, si cui Thebanorum cognitum sit, deferatur, alterum, ut sicarius, qui alicubi in Thebanorum finibus delitescat, ab omnibus remotus atque eiectus e terra abire necessario cogatur. Hic vero sequuntur tres versus (246—248), qui perpetuitatem orationis interrumpere videntur: „Illius sicarii, sive solus sive cum pluribus latet, caput devoveo atque opto, ut malus male vitam miseram*) agat“. In primis offendit, quod Oedipus interpositis duobus versibus (244. 245) denuo ad interfectorem rediit, quamquam nostris versibus aptissimum locum post v. 243 fuisse nemo est qui non videat; nam aquae et ignis interdictionem si ea, quae vv. 246—248 continetur, execratio secuta esset, ad orationis concinnitatem et conclusionem haud parum valuisset. Sed etiam hic sententiarum ordo, quamquam abhorret ab ordine, qui proscriptionum esse solet, defendi ita potest, ut Oedipo non opus fuerit imprecatione, qua fieret dei propugnator, praesertim cum ad illius dei arbitrium iudiciumque redeat hanc vel illam poenam in sicarium constituere, nisi altera eademque multo maior difficultas superesset. Etenim quid est quod Oedipus hoc ipso loco dicat *εἴτε τις εἷς ὃν λέληθεν εἴτε πλειόνων μέτα*? Cur *plures* interfectores *hic* commemorat? Nonne in initio orationis suae indicare debebat *plures* caedem facere potuisse? An *unus* (τὸν ἄνδρα τοῦτον), si *plures* facinus perpetraverant, omni hominum commercio prohibendus est, reliqui permittendi irae deorum? Num quid Thebis pestilentia tunc depelletur? Huc accedit, quod pronomen indefinitum *τις* non apte videtur esse positum h. l. post participium τὸν δεδρακότα, ubi *τις* aut prorsus omittendum erat aut pronomen ὅδε ponendum. Tum

*) Scribendum esse *ζῆμιοισιν* mihi videtur, ut sensus sit: „Opto, ut malus et miser male agat vitam“. Cf. Ai. 839 καὶ σφας κακοὺς κάκιστα καὶ παναλέθρους ξυραπίσσειαν. Ibid. 1071.

vero ὃν λέληθεν quadam offensione non vacat; me quidem fugit, quem ad finem haec verba tantopere premantur. Neque id praetereundum est h. l. πλειόνων μέτα coniunctum esse cum ὃν λέληθεν. Ut taceam μετὰ τινος εἶναι significare „ab aliquo stare“ vel „cum aliquo facere“ itaque haec verba esse media et suspensa, tamen cum praepositio μετὰ, si quid agitur atque fit, cum genetivo coniungatur, huic loco non μετὰ, sed σύν accommodatum esse dixerim.

Sequuntur tres alii versus, qui non minorem praebent difficultatem (vv. 249—251):

ἐπιχομαι δ', οἴκοισιν εἰ ξυνέστους
 ἐν τοῖς ἐμοῖς γένοιτ' ἐμὸν ξυνειδότες
 παθεῖν, ἄπερ τοῖςδ' ἀγτίως ἤρασάμην.

Hos quoque versus cum versibus prioribus non cohaerere in promptu est. In vv. enim 246—248 agitur de percussore occulto, cui rex miseram vitam imprecatur; in his idem sibi ipsi precatur, si sciens percussorem ad se hospitio receperit. Quorsum haec nostro loco? Nos quidem hunc desideramus sententiarum contextum: „Exsecror omnes, apud quos sicarius abditus latet; idem mihi accidat, si eum tutum praestem“. At vero hoc non continetur vv. 246—248, immo quod percussor delitescit, id leviter tangitur, cum vi ipsa execratio urgetur; nostro autem loco execratio eiusmodi est, ut caput eius, qui de industria percussorem protexerit, illico perfringat. At dixerit quispiam hunc locum ad vv. 237—241 referri posse. Si ita res se haberet, demonstrandum esset, vv. 237—241 Oedipum civibus male imprecatum esse neque versibus 244—248 interpositis orationem reddi dissolutam.

Denique in ultimo horum versuum invenimus pronomen τοῖςδε. Quo tandem haec vox referenda est? Num ad plures illos interfectores, de quibus v. 247 dictum erat? Tum vero mirum quoddam dicendi genus habebis: „Opto, si *ille* (percussor) a me sciente receptus sit, ut patiar, quae modo *his* (percussoribus) precatus sum“. Si vero quis hac voce cives Thebanos (236 sqq.) significari putaret, explicandum ei esset, ut iam supra comme-

moravi, ubinam Oedipus execratione Thebanos insecutus esset. Sed etiamsi huic rei fidem facere posset, tamen quid sibi h. l. velit τοῖςδε, non ὅμῳν, vix est qui ostendat.

Ex iis, quae diximus, efficitur multas esse difficultates, quibus offendimur, si ordinem versuum 246—251, quem libri manu scripti tenent, defendere velimus. Sed haec hactenus. Ad eos qui sequuntur versus transeamus. In v. 252 (ὅμῳν δὲ ταῦτα κτλ.) sunt duae voces ταῦτα πάντα, quae offensionis erant interpretibus, unde factum est, ut hos quoque versus transponere conarentur. Sed nihil est quare hi versus loco moveantur, qua tamen de re infra disputabitur.

Jam vero inde a v. 255 sqq. ratio qua altera sententia ex altera nexa est, nihil offensionis praebet. Oedipus enim exponit, cur summo studio Lai interfectores insequi debeat: Etiamsi oraculum percussorem investigari non iussisset, tamen fuisse Thebanorum officium de sicario, quis fuerit, exquirere. Nunc vero, inquit, cum ego clavum imperii teneam atque eandem mulierem habeam, mihi met ipsi, qui sanguinis vinculo sim cum Laio coniunctus, eius filiorum loco, si qui nati fuissent, summo opere laborandum est et contendendum, ut pestis patriae e finibus nostris eiciatur (vv. 255—268). Qui haec non facient, misere pereant opto (vv. 269—272); quibus haec placent, eos bonis ominibus prosequor. His verbis Oedipus dicendi finem fecit.

Si omnia, quae nunc disputavimus, in unum comprehendimus, haec erit summa nostri iudicii: In vv. 216—245 et vv. 255—268 sententiarum ordo non est qui impugnetur; contra vv. 246—251 et sibi et prioribus versibus repugnare videntur; denique vv. 252—254 et vv. 269—275 recte se habent. Sed antequam nostram sententiam confirmemus, considerabimus Ribbeckii argumenta, quibus adductus vv. 246—251 transponendos esse existimavit.

Is primus vv. 246 251 post versum 272 collocandos esse putavit (Mus. Rh. vol. XIII. p. 129 sqq.). Argumenta autem gravissima, ut paucis dicam, haec nobis proposuit: primum particulam μέν in v. 244 a pronomine ὅμῳν in v. 252 esse divulsam

ac distractam, deinde latitare (λέληθεν 247) percussorem non posse, „cum ostiatim tota urbe excluderetur“, tum nesciri, quo τοῖςδε 251 referendum esset, postremo cum Oedipus in percussorem edictum edidisset neque usquam ullam exsecrationem in cives intendisset, vocem ἡρασάμην 251 h. l. esse ineptam et vagam.

Bis deinde Ribbeckius suae transpositionis rationem defendit contra Classenum, qui quidem τὸν ἄνδρα τοῦτον 236 non percussorem, sed occultatorem esse ratus Ribbeckium Mus. Rh. vol. XVI p. 489—500 impugnaverat. Sed utcunque res se habet, postquam gravissima et firmissima argumenta a Ribbeckio prolata sunt, id sane exploratum esse videtur, τὸν ἄνδρα τοῦτον appellari percussorem neque occultatorem, ut Classenus, Tycho Mommsenus, Passowius, Weismannus suspicati sunt, neque occultatorem atque auctorem facinoris, ut Krahnerus et Wolffius, nec cum qui facinus suaserit, ut Forchhammerus (J. f. kl. Ph. vol. XCIX p. 513—519) contendit. Non potest fieri, ut nos, quippe qui angustiis huius libelli inclusi simus, ea de quaestione fusius disseramus, praesertim cum in primis propositum habeamus exponere, ne Ribbeckiana quidem transpositione, quam Nauckius et Dindorfius in textum receperunt, Haasius (Ind. lectt. Vratislaviae 1857), Enger (Phil. v. XV p. 107), Teuffelius J. f. kl. Ph. vol. LXXXVII p. 393—396), Foerster (Z. f. öst. G. vol. XXII), Wecklinius (J. f. kl. Ph. vol. CIII p. 39) comprobarunt, verum versuum ordinem restitui.

Igitur Ribbeckius hunc versuum ordinem statuit 232—235. 236—245. 252—254. 255—272. 246—251. 273—275. Hic tria nobis sunt considerata: 1) num amotis vv. 246—251 Ribbeckius concinnitatem sententiarum in vv. 232—235. 236—245. 252—254 restituit? 2) num vv. 246—251 post v. 272 suum obtinent locum? 3) suntne quaedam novae difficultates, si Ribbeckianam transpositionem receperis?

I. Atque ut redeamus ad primum locum, verborum quidem concinnitas est integra: vocibus enim ἐγὼ μὲν οὖν 244 posteriora ἡμῖν δέ 252 continuata et iuncta sunt; sed ipsae sententiae minus apte inter se cohaerent. Si enim haec legimus v. 233 sq.

εἰ δ' αὖ σιωπήσεσθε καί τις ἢ φίλου δείσας ἀπώσσει τοῦτο; ἢ χαυτοῦ τόδε, ut, qui tacet propter amicum, discernatur ab eo, qui tacet propter se ipsum, si deinde chiaslico quem vocant ordine exponitur, quid tunc sicario immineat, recte quaeritur, quid tandem passurus sit, qui scelestum amicum non indicaverit? Licuitne poëtae hoc praeterire? Immo enim vero, ut infra videbimus, dilucide expedit. Sed Ribbeckius, ut haec duo opponantur, sua transpositione non effecit, quamquam Classenum (p. 495.) non sine causa hunc chiasmum desiderare libenter concedit. Haec igitur prima est causa, qua permoti a Ribbeckio dissentimus.

II. Nunc videamus, quid vv. 255—275 contineatur. Oedipus dicit Thebanis iam pridem *investigandum* fuisse percussorem (ἐξερευνᾶν 258), quod officium cum adhuc neglexerint, nunc maximo studio praestare debeant: se ipsum, utpote qui regni heres sit et consanguinitate Laio propinquus, omnibus nervis connixurum, ut percussor comprehendatur, seque paratum esse exquirendo ad omnia descendere, extrema omnia experiri: εἰς πᾶν ἀγίξομαι ζητῶν τὸν αὐτόχειρα τοῦ γόνου (266). His dictis omnia pericula detestatur in ταῦτα μὴ δρῶντας, contra bene precatur eis, ὅσοι; τὰδ' ἔσιν ἀρέσκοντα. Cardio igitur totius orationis versatur in studio investigandi percussoris, ἐν τῷ ἐξερευνᾶν, ἐν τῷ ζητεῖν. Quae cum ita sint, ταῦτα τοῖς μὴ δρῶσιν non cum Nauckio interpretandum est „qui interfectorem non indicant *aut* qui eundem non investigant“, sed „qui neglegunt percussorem investigare“. Quod quidem etiam ex iis colligi potest, quae chorus dicit; hic enim respondet tamquam in unum comprehendens totam Oedipi orationem: οὐτ' ἔκτανον (cf. v. 227 sq.: percussor ne timeto) οὐτε τὸν κτανόντ' ἔχω δεῖξαι (cf. 225 sq.: percussorem indicato, quicumque Thebanorum eum novit) τὸ δὲ ζήτημα τοῦ πέμψαντος ἦν φοῖβον τόδε εἰπεῖν, ὅστις εἰργασταί ποτε (cf. 255 sqq.: tum investigari non erat necesse). Denique si ταῦτα τοῖς μὴ δρῶσιν ad eos, qui tacebunt, referendum esset, vv. 269—272 post v. 254 collocari malim; eo enim loco finitur prima pars orationis, in qua de iudicio deferendo agebatur.

Hic vero quaerat quispiam, cur Oedipus perquirendi neglegentes tam dira imprecatione affecerit. Ut omittam cuiuscunque execrationis exsequendae pares esse deos solos, praetereundum non est, percussorem tum demum comprehendi potuisse, si Thebani investigantem Oedipum enixe adiuverint. Cui rei si operam suam non tribuerint, frustra erit ipsius Oedipi studium. Huc accedit quod Oedipus sicarium perire (*φθίρεσθαι* v. 272) non poterat iubere; hunc deprehendi necesse erat et civitate expelli; nam in ea si periisset, pestilentia nequaquam de loco abiisset, quia hominem scelestum, qui facinore civitatem contaminaverat, etiamsi mortuum in hac non remanere oportebat.

Sunt igitur *ταῦτα οἱ μὴ δρῶντες* omnes, qui non eodem quo Oedipus investigandi studio tenentur, unde alteram orationis partem (vv. 255—275) ad hunc finem spectare videmus, ut Thebani una cum Oedipo percussoris vestigia persequantur. Quapropter huic orationi nullo pacto sententia a toto argumento absona interponi potest. Hoc autem Ribbeckiana transpositione factum est. Thebani enim (*καὶ ταῦτα τοῖς μὴ δρῶσιν εἴχομαι*) et Oedipus (*ἐπεύχομαι δ' οἴχοισιν εἰ ξυνέστιος κτλ.*) inepte fere inter se opponuntur: Thebani devoventur, si ad *exquirendum* non intendant studium laboremque, Oedipus *idem* se perpessurum profitetur, si scie s ad se sicarium *receperit*; dabunt igitur diis poenas Thebani officio de industria neglecto, contra Oedipus, quod quamvis fortissime se exquirere velle affirmaverit, iam a priori, ut ita dicam, ab hoc officio exclusus est. Has autem inter duas sententias positum videmus: *κατείχομαι δὲ τὸν δεδραχόν κτλ.* Cur tandem poëta h. l. iterum ad percussorem rediit? Haec nobis Ribbeckius (Mus. Rh. XVI. p. 504 extr.) sic explicavit: „Oedipus vv. 264—268 professus se interfectorem omni ope atque opera investigaturum execratur eos cives, qui huius incepti participes esse nolint. Si igitur per Thebanos staret, quominus percussor deprehenderetur, deis devovetur, ut perterritus se ipse indicet et sua voluntate e terra abeat.“ Hic vero Ribbeckius oblitus est, v. 273 sqq. dici *ὑμῖν δὲ τοῖς ἄλλοισι Καδμεύοις, ὅσοις τὰδ' ἔστ' ἀρέσκοντα*, unde efficitur, si delitescat sicarius, ob eam rem

Oedipo non licuisse Thebanos exsecrari, cum facile accidere potuerit, ut Thebanis vel maxime adnitentibus comprehendendi percussoris facultas daretur nulla. Tum interpretatio Ribbeckii non convenit verbis ποιηταε εἴτε τις εἰς ὧν λήληθεν h. e. „sive delitescit,“ quod Ribbeckius vertit „wenn er verborgen bleibt“ ac si esset dictum „si delitescet“.

Denique quomodo Thebani incusari possunt, si haec verba, ut vult Ribbeckius, sequuntur „idem patiar, si *meo hospitio* sicarium excepero“ — quomodo, inquam, sicario latitante Thebanis crimen negligentiae affingi potest, cum in Oedipo uno culpa eius rei futura sit? Denique hoc miror, quod Ribbeckius adhuc contendit percussorem, ut perterreatur, diis devotum esse. Tali interpretaationi repugnat v. 296 ὃ μὴ ἔστι δρῶντι τάριος, οὐδ' ἔπος φοβεῖ. Hinc de causis adlatis, cur h. l. percussor commemoretur, Ribbeckio non possum assentiri neque cum Teuffelio, Ribbeckii socio, facere, qui J. f. kl. Ph. a. 1863 p. 394 haec scripsit: „Nachdem so von allen seiten her sich die dringendsten motive zur aufklärung der schwebenden frage ergeben, zieht Oedipus noch einmal die daraus fliessende practische forderung: also müssen alle teile zusammenwirken zu dieser aufklärung, also ist es ein wahres verbrechen und fluchwürdig, wenn nicht jeder tut, was in seinen kräften steht, um jenen zweck zu erreichen“. Cur igitur nostro loco sicarius commemoratur? Num hic quoque investigando operam dabit? Contra ut breviter, sic praeclare Spengelius Phil. XIX. p. 438. n. 3: „Wer das nicht tut, dem flehe ich von den göttern unglück und verderben; wer es befolgt, dem glück und segen. In diesem gegensatz des schlusses der ganzen rede kann nun kein fluch gegen den mörder, von welchem oben die rede, noch ein selbstfluch eingelegt werden“. Sed transeamus ad ea quae nobis de versuum commutatione a Ribbeckio instituta singillatim sunt dicenda.

III Sunt enim quaedam aliae difficultates. In primis καὶ ταῦτα τοῖς μὴ δρῶσιν (269) et ὑμῖν δὲ τοῖς ἄλλοισι Καδμείοις (273) interpositis vv. 246—251 ita divelluntur, ut has duas sententias sese excipere vix cognoscas. Si in versu 273 solum ὑμῖν δὲ le-

geretur, facile id quidem ad Oedipum referri posset (*ἐγὼ ὑπερμαχοῦμαι* — (*ἐγὼ*) *κατεύχομαι* — (*ἐγὼ*) *ἐπεύχομαι* κτλ.), sed verbis *ὑμῶν* δέ adiuncta sunt verba *τοῖς ἄλλοισι Καδμείοις*, quae, nisi ad ipsos vv. 269—272 adicerentur, prorsus supervacanea essent. Tum vero in v. 274 *ὅσοις τὰδ' ἔστ' ἀρέσκοντα* est pronomen *τάδε*, quod quid significet a Ribbeckio non solum non est explanatum, sed ne verbo quidem tactum. Quamquam res ipsa, ne hoc omitteretur, postulare visa est. Etenim si vv. 269 sqq. Thebanis non oboedientibus, si interfectori, si scienti Oedipo perniciēs exoptatur, si execrationem execratio excipit, sententia *ὅσοις τὰδ' ἔστ' ἀρέσκοντα* addita hoc pronomen *τάδε* paene non aliter intellexeris ac si Oedipus eas execrationes Thebanis placere dicere voluisset. Neque minus offendit pronomen *τοῖςδε* in *ἄπερ τοῖςδ' ἀρτίως ἡρασάμην*, quod quidem Ribbeckius ad Thebanos dicto non audientes (*ταῦτα τοῖς μὴ δρ.*) referendum esse arbitratur. Concedo, ad haec verba *τοῖςδε* pertineat. At vv. prioribus non de solis Thebanis agitur, sed insertam habebimus interfectoris detestationem. Num igitur si paulo ante v. 273 legas *κατεύχομαι δὲ τὸν δεδρακότα* κτλ. illud *τοῖςδε* ad Thebanos referri potest? Denique si tecum reputaveris, quam calamitatem sibi h. l. Oedipus imprecetur, eadem ipsa calamitate posthac eum affligi necesse esse, accidere autem ei (cf. v. 817 vqq.), quae vv. 238—240 continentur, tota haec sui ipsius detestatio, nisi eveniret, vana esset atque inepta. Cf. Weism. p. 18.

Cum igitur multae sint difficultates, quae transpositione a Ribbeckio facta non dissolvantur, alia est ratio ineunda, qua verus sententiarum ordo restituatur. Quod ut fieret, nos nisi coniectura facta assequi potuimus: in v. 246 commate post *τὸν δεδρακότα* sublato δέ mutandum est in δ' εἰ et in v. 247 pro *ὦν* scribendum *σχών*, ut sic legantur vv. 246—248:

*κατεύχομαι δ' εἰ τὸν δεδρακότα εἴτε τις
εἰς σχὼν λελήθεν εἴτε πλειόνων μέτα
κακὸν κακῶς νιν ἄμωρον (vel potius χᾶμωρον) ἐκτρέψαι βίον.*

Jam igitur participium *τὸν δεδρακότα* non est subiectum verbi *ἐκτρέψαι*, sed obiectum verbi *σχών*, subiectum autem verbi *ἐκ-*

τοῖσιν fit pronomen τῖς. Sensus nostrae sententiae est hic: „si quis solus vel una cum pluribus percussori hospitium praebeat.“ Verbum ἔχειν hanc vim „hospitio excipiendi“ tenet apud Hom. Od. XX. 377 οἷον μὲν τινα τοῦτον ἔχει; ἐπίμαστον ἀλήτην. II. Ven. 232 αὐτὸν δ' αὖτ' ἀτίταλLEN ἐν μεγάροισι ἔχουσα. 275 ταὶ μὲν ἐμὸν θρόνον παρὰ σφίσι νῖδον ἔχουσα. Ad eandem fere vim accedit ἔχειν in Soph. O. C. 429 οἱ γὰρ τὸν γούσαντ' ἐμὲ οὕτως ἀτίμως πατρίδος ἐξωθούμενον οὐκ ἔχον οὐδ' ἡμυναν. Sed quaeritur, unde orta sit illa corruptela. Eius rei haec mihi causa videtur fuisse: scriptum fuit: κατεῖχουμαι ΑΙΤΤΟΝΑΕΛΑΡΑΚΟΤΑ; incuria autem librarii alicuius factum est, ut ε post δέ positum ab eodem praeteriretur, quod quidem eo facilius fieri potuit, cum praecedens κατεῖχουμαι casum accusativum postulare videretur. Mutata est igitur ab eo vera codicum lectio δ' εἰ in δέ, qua tamen recepta σχῶν quod sequitur cum toti sententiae non accomodatum esset, in ὧν mutari necesse erat.

Quid vero proposita lectione assecuti sumus? Sublatae sunt, opinor, omnes difficultates, quas supra collegimus.

1) Primum restituimus chasticum illum quem vocant ordinem: interfectoris enim interdictionem nunc sequitur Thebanorum exsecratio.

2) Tum τοιῷδε μὲν οὖν κτλ. praeclare se habet: „Talis ego decreta proscriptione exsisto propugnator et dei et Lai interfecti. In summa tabescant calamitate, qui sicarium exceperint“. Jam igitur ab Oedipo nullum novum consilium intenditur neque iterum ad sicarium reditur; non hic enim, sed Thebani malis perterrentur.

Exsistit autem h. l. quaestio, cur interfectorem Oedipus non exsecratur. Duabus mihi causis, ut hoc praetermitteret, adductus esse videtur, primum quod interfectorem se sua voluntate indicaturum sperat, quem si h. l. exsecratus esset, sibi ipsi repugnasset (v. 229 γῆς δ' ἄπεισιν ἀσφαλίης), tum vero quod necessitate quadam cogebar, ut ita dicam, optare, ut percussor ad hoc temporis punctum viveret, quo deprehendi posset; nam si periisset, neque Oedipus neque civitas servata fuisset.

3) Deinde ex coniectura nostra et Thebani et Oedipus, si interfectorem exceperint, easdem poenas dabunt.

4) Denique Thebanis parum officiosis iam non atrocior neque vehementior detestatio impendet quam ipsi interfectori; hunc enim Oedipus prorsus non est exsecratus.

Sed singulae quoque voces, quae suspectae visae sunt, nunc quid valeant, facile explicatur. Pronomen *τις* non est supervacaneum atque respondere videtur v. 233 *καί τις ἡ φίλον δαΐσας ἀπόσει τοῦτο*. Ex ὧν *λέληθεν* factum est *σχὼν λέληθεν*, qua re iam clarus fit sensus, cum exsecrandi posita sit condicio. Neque *πλειόνων μέτα*, cum coniunctum sit cum verbo *σχὼν*, sententiae perspicuitatem perturbat. Huc accedit, quod, cum antecesserit *εἴτε τις εἷς εἴτε πλειόνων μέτα*, in dubium vocari non potest, quo pronomen *τοῖςδε* (251) referendum sit*) Sed ego quidem *τοῖςδε* non solum ad hos occultatores, sed etiam ad interfectorem pertinere putaverim. Etenim si Thebani percussorem amovere neque ullam cum eo societatem inire iubentur, quis dubitat, quin interfectori quaedam mala immineant? Cum vero „malum“ graece redditum non solum sit „*κακόν*“, sed etiam *ἀρά* et „mala alicui exoptare“ saepe *ἀράσθαι* (cf. K. F. Hermannii Antiqu. §. 22 p. 96 n. 1), in illa tota aquae et ignis interdictione (v. 238—242), licet non dictum sit *τοιαῦτ' ἀράσθαι*, tamen inest quaedam exsecratio. Haec nostra sententia firmatur simillimo loco, qui est in Oed. Col.

V. 1383 sqq. σὲ δ' ἔρρ' ἀπόπτυστός τε καὶ πένωρ ἐμοῦ,
κακῶν κέκτιστε. τάςδε συλλαβὼν ἀράς,
ἕς σοι καλοῦμαι, μήτε γῆς ἐμφυλίων
δόξει κρατεῖσθαι μήτε νοστήσῃ ποτε
τὸ κοῖλον Ἄργος. ἀλλὰ συγγενεῖ χερσὶ
θανεῖν πτανεῖν θ' ἐγ' οὔτερ ἐξέλκασαι.
τοιαῦτ' ἀράσθαι.

Nonne nostro quoque loco *μήτ' εἰςδέχσθαι μήτε προσφωνεῖν.....*
ὠθεῖν δ' ἀπ' οἴκων sunt eiusmodi *ἀραί*? Quid obstat, quominus in fine huius proscriptionis simul audiamus *τοιαῦτ' ἀράσθαι*?

*) Non opus est igitur coniectura Schneidewinii (Phil. V. p. 375), qui pro *τοῖςδε* *ἀρετίως* suspicatus est *αἰτίως*, neque M. Schmidtii *τῶδ'* neque h. l., ut Kvčala (Sitzber. d. Ak. d. W. vol. LXI. p. 99) contendit, corruptela statuenda est.

Sunt igitur οἶδε (251) et Thebani interfectorem occultantes et ipse interfectior. Optime tum haec proscriptionis verba conveniunt in ea, quae dicta sunt v. 350 sqq., optime in v. 744 εἰς εἰς ἀράς δεινὰς προβάλλων ἀορίως οὐκ εἰδέναι, optime in v. 817 sqq., ubi Oedipus omnia, quae interfectori imprecatus sit, in se ipsum recasura divinat.

Tandem etiam singulae versuum 246—248 et 249—251 voces sibi respondere videntur. Verbo enim κατεύχομαι (246) respondet ἐπεύχομαι (249), participio σχών (247) adiectivum ξυνέστιος (249) eiusdem fere significationis, ad verbum λέληθεν (quem quis occultat, eundem noverit necesse est) pertinet ἐμοῦ ξυνειδότος.

Quaeritur autem, quid ταῦτα πάντα (252) significet. Dixit enim quispiam: „Jubentur igitur Thebani exsequi illas execrationes“. Hoc quidem non dederim, quamquam Ahrens (Verh. d. Phil. 1869. p. 167) — incredibile dictu — idem concedit. At vero quis negaverit, nihil differre quod Oedipus dixit „vos haec omnia perficere iubeo“ ab hoc dicendi genere „perficite omnia, quae facere *iubemini*“. Hoc concessio Thebani ipsi non execrationes, cum eisdem iussa contineantur nulla, sibi effectas esse reddendas perspectum habent, sed ea sibi perficienda, quae re vera Oedipi sunt imperata. Ceterum si intercapedinem legendi post ἡρασάμην feceris, tres hi versus (252—254) sunt tamquam prooemium alterius partis Oedipodeae contionis, ita tamen, ut ὑμῖν δὲ opponatur ipsi Oedipo, qui quid faciat exponit v. 235 ἄ' ἔ τῶνδε δράσω, 236 ἀπανδῶ, 245 ἐγὼ μὲν οἶν συμμ. πέλω, 246 κατεύχομαι, 249 ἐπεύχομαι. Ad haec si adiunctum habemus ὑμῖν δὲ ἐπισκήπτω κτέ. vel quod idem est ὑμεῖς δὲ τελεῖτε, ἅπερ κτελεύω, oratio fit expedita et perfacile currit.

Scripsi Drohobyicii a. d. X. Cal. Jun. 1878.

Josephus Baron.

Wiadomości szkolne.

A) Grono nauczycieli.

- 1. Jan Kerekjarto**, dyrektor gimnazjum, członek Rady szkolnej okręgowej i Rady miejskiej, uczył matematyki w VIII i fizyki w VII klasie — razem 5 godzin tygodn.
- 2. Ks. Aleksy Toroński**, profesor religii dla uczniów obr. gr. kat. i ekshortator, członek Rady miejskiej, uczył religii we wszystkich 8 klasach i ruskiego języka w V, VII i VIII klasie — razem 22 godzin tyg.
- 3. Ks. Andrzej Drażek**, profesor religii dla uczniów obrz. rzym. kat. i ekshortator, uczył religii we wszystkich 8 klasach i matematyki w II klasie — razem 19 godzin tyg.
- 4. Emeryk Turczyński**, profesor, członek komisji fizyograficznej w Krakowie i Towarzystwa zool-botanicznego we Wiedniu uczył historii naturalnej w Ia, Ib, II, V i VII klasie; matematyki w III i IV klasie — razem 19 godzin tyg.
- 5. Seweryn Arzt**, profesor, członek Rady miejskiej, uczył historii powszechnej w V, VI, VII i VIII klasie, geografii w Ia i Ib — razem 19 godzin tyg.; także historii krajowej jako przedmiotu nadobowiązkowego w VI i VII klasie przez 2 godziny tyg.
- 6. Tomasz Gawenda**, profesor, doktor filozofii, uczył geografii i historii w III i IV klasie; propedeutyki w VII i VIII klasie; języka polskiego w VII i VIII klasie — razem 17 godzin tyg.; także historii krajowej w III i IV klasie jako przedmiotu nadobowiązkowego przez 2 godziny tyg.
- 7. Antoni Pazdrowski**, profesor i zawiadowca gabinetu fizycznego, uczył matematyki w V, VI i VII klasie; fizyki w III, IV i VIII klasie — razem 19 godzin tyg.
- 8. Antoni Kwiatkowski**, profesor, uczył języka łacińskiego w III i V klasie i greckiego w VII klasie — razem 16 godzin tyg.
- 9. Michał Żulkiewicz**, nauczyciel, zawiadowca biblioteki nauczycielskiej, uczył języka łacińskiego w II i VIII klasie i języka greckiego w V klasie — razem 18 godzin tyg.
- 10. Ignacy Hoszowski**, nauczyciel, uczył języka łacińskiego w VI; greckiego w III i VIII klasie; ruskiego w VI klasie — razem 18 g. tyg.
- 11. Józef Baron**, nauczyciel, uczył języka łacińskiego w IV i VII klasie; greckiego w VI klasie — razem 16 godzin tyg.

- 12. Tomasz Stypkowski**, zastępca nauczyciela, uczył języka niemieckiego w II i III klasie; greckiego w IV klasie; francuskiego względnie obowiązkowego w III klasie — razem 15 godzin tyg.; także francuskiego języka nadobowiązkowego w trzech oddziałach przez 6 godz. tyg.
- 13. Robert Rischka**, egzaminowany zastępca nauczyciela, uczył języka niemieckiego w V, VI, VII i VIII klasie; geografii i historii w II klasie — razem 20 godzin tyg.
- 14. Karol Staniewicz**, zastępca nauczyciela, uczył języka niemieckiego w IV. klasie; polskiego w Ib, II, III i IV klasie — razem 16 godz. tyg.
- 15. Julian Hewricz**, zastępca nauczyciela, zawiadowca biblioteki dla młodzieży, uczył języka niemieckiego w Ia i Ib klasie; matematyki w Ia i Ib klasie — razem 18 godzin tyg.; także śpiewu jako przedmiotu nadobowiązkowego w 3 oddziałach przez 4 godz. tyg.
- 16. Karol Gajewski**, zastępca nauczyciela, uczył języka łacińskiego w Ia klasie; polskiego w Ia, V i VI klasie — razem 17 godz. tyg.
- 17. Zacharyasz Podlaszecki**, zastępca nauczyciela, uczył języka łacińskiego w Ib klasie; ruskiego w I, II, III i IV klasie — razem 16 godzin tyg.
- 18. Mikołaj Strzegocki**, egzaminowany zastępca nauczyciela, uczył rysunków wolnорęcznych w Ia, Ib, II, III i IV klasie — razem 20 godzin tyg.; także rysunków geometrycznych jako przedmiotu nadobowiązkowego przez 3 godziny tyg.
- 19. Joachim Blumenblatt**, poboczny nauczyciel religii mojżeszowej udzielał tego przedmiotu w 4 oddziałach przez 6 godzin tyg.

B) Rozkład nauk.

I. Klasa. Gospodarz: w Ia Karol Gajewski, w Ib Julian Hewricz.

Religia 2 godz. tyg. Katechizm katolicki.

Język łaciński 8 godz. tyg. Odmiana prawidłowa imion i czasowników, najpotrzebniejsze prawidła ze składni, ćwiczenia w tłumaczeniu z polskiego języka na łaciński i odwrotnie. — Od grudnia począwszy co tydzień zadanie szkolne (extemporale), oprócz tego w 1. półroczu co 3 tygodni, w 2. półroczu co 14 dni zadanie domowe.

Język polski 3 godz. tyg. Nauka o formach imion i o zdaniu pojedynczym w połączeniu z interpunkcją; z głosowni najważniejsze i najprzystępniejsze zasady wyłożone przy odmianie imion; czytanie z Wypisów i opowiadanie, uczenie się na pamięć cenniejszych ustępów, deklamacya. Co tydzień ćwiczenie ortograficzne, co 14 dni zadanie domowe.

Język niemiecki 6 godz. tyg. Odmiana prawidłowa imion i czasowników w połączeniu z najpotrzebniejszymi prawidłami składni szyku i rzędu; czytanie i tłumaczenie z niemieckiego języka na polski i odwrotnie. Co tydzień ćwiczenie ortograficzne i extemporale lub zadanie domowe.

Geografia 3 godz. tyg. Pojęcia wstępne z geografii matematycznej i fizycznej, oro- i hidrografii, główne pojęcia z geografii politycznej.

Matematyka 3 godz. tyg. W 1. półroczu tylko arytmetyka, w 2. półroczu 1 godzina arytmetyki, a 2 godziny geometryi. Z arytmetyki: cztery

działania z liczbami całkowitemi i dziesiętnymi mianowanemi i niemianowanemi, sposoby skracać rachunkowych, podzielność liczb i działania z ułamkami prostymi. — Z geometrii: nauka o liniach, kątach, trójkątach i równoległobokach. Co miesiąc zadanie szkolne, niekiedy domowe.

Historia naturalna 3 godz. tyg. W 1. półroczu zwierzęta kręgowce, w 2. półroczu zwierzęta niekręgowce.

Rysunki wolnорęczne 4 godz. tyg. Rysowanie prostokreślnych utworów geometrycznych z wolnej ręki, mianowicie: linii prostych, kątów, trójkątów, czworokątów i wielokątów na podstawie rysunku nauczyciela na tablicy.

II. Klasa. Gospodarz: Tomasz Stypkowski.

Religia 2 godz. tyg. Historia biblijna starego zakonu.

Język łaciński 8 godz. tyg. Powtórzenie odmian prawidłowych, nauka odmian nieprawidłowych, główne zasady ze składni, konstruacja Accus. cum infinit., Ablat. absol. przy pomocy ćwiczeń do tłumaczenia z języka łacińskiego na polski i odwrotnie. Co tydzień zadanie szkolne, co 14 dni domowe.

Język polski 3 godz. tyg. Powtórzenie i dokończenie nauki o formach z uwzględnieniem głosowni; nauka o zdaniu złożonym w głównych zdaniach w połączeniu z interpunkcją i składnią zgody. Czytanie ustępów z Wypisów, opowiadanie, uczenie się na pamięć, deklamacja. Zadanie piśmienne jak w 1. klasie.

Język niemiecki 5 godzin tyg. Uzupełnienie nauki o formach, tłumaczenie ustępów niemieckich i polskich, konwersacja w krótkich zdaniach, wygłaszanie ustępów memorowanych. Zadania piśmienne jak w 1. klasie.

Geografia i historia 4 godz. tyg. Geografia fizyczna i polityczna Azji i Afryki; pionowy i poziomy układ Europy, hidrografia i szczegółowa geografia południowych i zachodnich państw Europy. Historia starożytna przez 2 godziny tyg.

Matematyka 3 godz. tyg. Z arytmetyki: stosunki, proporcje, reguła trzech, nauka o miarach, wagach i monetach. — Z geometrii: własności trójkątów, czworokątów, i wymiar powierzchni figur prostokreślnych. Zadania piśmienne jak w 1. klasie.

Historia naturalna 3 godz. tyg. W 1. półroczu mineralogia, w 2. półroczu botanika.

Rysunki wolnорęczne 4 godz. tyg. Ornament geometryczny; zasady perspektywy i rysowanie przestrzennych geometrycznych utworów z wolnej ręki według prawideł perspektywy z modeli drócianych i drewnianych.

III. Klasa. Gospodarz: Ignacy Hoszowski.

Religia 2 godz. tyg. Historia biblijna nowego testamentu.

Język łaciński 6 godz. tyg. Z gramatyki: nauka o przypadkach przy pomocy ćwiczeń do tłumaczenia z polskiego języka na łaciński. Lektura:

Corneliusa Neposa żywoty Milcyadesa, Temistoklesa, Aristidesa, Paulsaniasa, Cymona, Lysandra, Alcibiadesa, Trasybula, Konona, Dyona, Ifikratesa, Epaminondasa, Pompon. Attyka. Zadania piśmienne co tydzień na przemian domowe i szkolne.

Język grecki 5 godz. tyg. Odmiana imion i czasowników aż do źródłosłowu czasu przeszłego dokonanego przy pomocy ćwiczeń do tłumaczenia z greckiego języka na polski i odwrotnie. Zadania piśmienne w 2. półroczu co miesiąc dwa domowe i jedno szkolne. **Język francuski** (względnie obowiązkowy). Nauka o częściach mowy przy pomocy ćwiczeń do tłumaczenia. Co tydzień zadanie domowe i szkolne lub dyktat.

Język polski 3 godz. tyg. Z gramatyki: nieodmienne części mowy, składnia rządu, nauka o słowie, pisownia i główne zarysy interpunkcji. Czytanie ustępów z Wypisów, opowiadania, uczenie się na pamięć, deklamacya. Zadania piśmienne co 14 dni domowe, niekiedy szkolne.

Język niemiecki 4 godz. tyg. Z gramatyki: składnia zgody, rządu i szyku, ważniejsze rzeczy ze słoworodu. Czytanie ustępów z Wypisów, tłumaczenie z polskiego języka na niemiecki i odwrotnie, konwersacya, wygłaszanie memorowanych ustępów. Zadania piśmienne co tydzień na przemian domowe i szkolne.

Geografia i historia 3 godz. tyg. Geografia fizyczna i polityczna reszty państw Europy, następnie Ameryki i Australii przez 2 godziny tyg.; historia średniowieczna przez 1 godzinę tyg.

Matematyka 3 godz. tyg. Z algebry: główne działania z liczbami algebraicznymi, potęgowanie, pierwiastkowanie i kombinacye. — Z geometrii: podobieństwo figur prostokreślnych, własności koła, wymiar obwodu i powierzchni jego, własności elipsy, hiperboli i paraboli. Zadania piśmienne jak w 1. klasie.

Fizyka 3 godz. tyg. Nauka o własnościach ciał i o cieple, chemia nieorganiczna i organiczna szczegółowo.

Rysunki wolnoreczne 4 godz. tyg. Ćwiczenia w rysowaniu ornamentów polskich według rysunku nauczyciela na tablicy i wzorów kolorowych z szczególnem uwzględnieniem wzorów greckich i rzymskich; nauka o stylu ornamentów i dalsze ćwiczenia w perspektywie.

IV. Klasa. Gospodarz: Józef Baron.

Religia 2 godz. tyg. Nauka liturgii.

Język łaciński 6 godz. tyg. Z gramatyki: nauka o czasach, trybach i imionach czasownikowych przy pomocy ćwiczeń do tłumaczenia z języka polskiego na łaciński. — Lektura: Caesaris commentarii de bello Gallico ks. I. 29 rozdziałów, ks. VII. 50 rozdziałów. Zadania piśmienne jak w III klasie.

Język grecki 4 godz. tyg. Dalszy ciąg odmiany prawidłowej czasowników od źródłosłowu perfecti, odmiana czasowników na μ i nieprawidłowe odmiany w połączeniu z ćwiczeniami do tłumaczenia z greckiego języka na polski i odwrotnie; przy końcu 2. półroczu tłumaczono 12 bajek z ćwiczeń na tę klasę przepisanych. Zadania piśmienne jak w 2.

półroczu III klasy. — Do nauki **języka francuskiego** względnie obowiązkowego nie zgłosił się w bieżącym roku żaden uczeń.

Język polski 3 godz. tyg. Z gramatyki: nauka o zdaniu złożoném dokładnie, składnia szyku, interpunkcyja szczegółowo i wierszowanie. Ważniejsze zasady stylistyki w ogóle, a szczegółowo o stylu interesowym. Czytanie ustępów z Wypisów, opowiadanie, uczenie się na pamięć, deklamacya. Zadania piśmienne jak w III klasie.

Język niemiecki 4 godz. tyg. Z gramatyki: powtórzenie i uzupełnienie składni, słoworód, najważniejsze rzeczy z prosody i metryki. Czytanie, tłumaczenie, memorowanie ustępów z Wypisów i wygłaszanie. Zadania piśmienne jak w III klasie.

Historya i geografia 4 godz. tyg. W I. półroczu historia nowożytna, w 2. półroczu historia i geografia szczegółowa monarchii austriacko-węgierskiej

Matematyka 3 godz. tyg. Z arytmetyki: stosunki i proporcye złożone, rachunek składanego procentu, rachunek spółki, łańcuchowy i mieszanin, zrównania 1. stopnia. Z geometryi: stereometrya. Zadania piśmienne jak w III klasie.

Fizyka 3 godz. tyg. Statyka, hydrostatyka, aerostatyka, dynamika, akustyka, optyka i główne zasady astronomii.

Rysunki wolnoreczne 4 godz. tyg. Rysowanie ornamentów plastycznych i trudniejszych wzorów ornamentalnych z uwzględnieniem postaci ludzkiej i zwierzęcej, ćwiczenia w rysowaniu z pamięci i dalszy ciąg perspektywy.

V. Klasa. Gospodarz: Antoni Kwiatkowski.

Religia 2 godz. tyg. Dogmatyka ogólna.

Język łaciński 6 godz. tyg. Z gramatyki: powtórzenie i uzupełnienie składni zgody i rzędu w połączeniu z ćwiczeniami do tłumaczenia z polskiego języka na łaciński. Lektura: Liwiusa ks. III cap. 26—58, ks. XXI cap. 1—14 i 43—63 — Owidiusa Tristium ks. IV eleg. 10, ks. V eleg. 2; Ex Ponto lib. I eleg. 2; e libris Metamorph. lib. I v. 89—162 i v. 163—415, lib. V v. 294—571, lib. VII v. 1—158. Co 14 dni zadanie domowe, niekiedy szkolne.

Język grecki 5 godz. tyg. Z gramatyki składnia do załatka. Lektura: Xenofonta Cyropaedia ustęp III, IV, V; Anabasis ustęp IV i V; z Pamiętników o Sokratesie ustęp II — Homera Iliady ks. I. Co miesiąc zadanie piśmienne.

Język polski 3 godz. tyg. Z gramatyki: etymologia. Czytanie cenniejszych ustępów z staropolskich pomników literatury; historyczno-literackie uwagi nad literaturą polską aż do Kochanowskiego. — Co miesiąc zadanie piśmienne.

Język niemiecki 3 godz. tyg. Czytanie ustępów z Wypisów niemieckich z stosowném objaśnieniem gramatyczném, stylistyczném i estetyczném; ćwiczenia w opowiadaniu, uczenie się na pamięć cenniejszych ustępów i wygłaszanie. Co 3 tygodnie zadanie domowe, niekiedy szkolne.

Historia i geografia 4 godz. tyg. Dzieje starożytne aż do Oktawiana Augusta z ustawicznym poglądem na starożytność, religię, sztukę i literaturę; odpowiednie partye z geografii starożytniej.

Matematyka 4 godz. tyg. Z algebry: Cztery działania główne z liczbami algebraicznymi, system liczbowy, podzielność liczb, ułamki proste, dziesiętne i łańcuchowe. — Z geometryi: longimetrya i planimetrya. Co miesiąc zadanie szkolne, częste ćwiczenia domowe.

Historia naturalna 2 godz. tyg. W 1. półroczu mineralogia systematyczna w połączeniu z geognozą; w 2. półroczu botanika systematyczna w połączeniu z paleontologią i geografią roślin.

VI. Klasa. Gospodarz: Robert Rischka.

Religia 2 godz. tyg. Dogmatyka szczegółowa.

Język łaciński 6 godz. tyg. Z gramatyki: dalszy ciąg składni aż do supinum w połączeniu z ćwiczeniami gramatycznymi do tłumaczenia na język łaciński. — Lektura: Sallustius Jugurtha cap. 5—50; Vergilii Georgicon laudes vitae rusticae, laudes Italiae. Bucolicon eclog. I i 5 — Aeneidos lib. IV i V. Zadania piśmienne jak w V klasie.

Język grecki 5 godz. tyg. Z gramatyki: zaimki aż do infinitivu. Lektura: Hom. Iliada ks. VI, VII i VIII — Odyssei ks. IX, X i XI. Zadania piśmienne jak w V klasie.

Język polski 3 godz. tyg. Czytanie celniejszych ustępów z autorów XVI wieku, historyczno-literackie, gramatyczne i estetyczne uwagi nad literaturą tego okresu; uczenie się na pamięć, deklamacya. Zadania piśmienne jak w V klasie.

Język niemiecki 5 godz. tyg. Czytanie, objaśnianie, konwersacya i wygłaszanie ustępów z Wypisów na tę klasę przeznaczonych. Zadania piśmienne jak w V klasie.

Historia i geografia 3 godz. tyg. Dalszy ciąg historii starożytnej i historia wieków średnich; geografia Europy.

Matematyka 3 godz. tyg. Z algebry: o potęgach, pierwiastkach i logarytmach; z geometryi: stereometrya i trygonometrya prostokreślna. Zadania piśmienne jak w V klasie.

Historia naturalna 2 godz. tyg. Zoologia systematyczna w połączeniu z paleontologią i geografią zwierząt.

VII. Klasa. Gospodarz: Dr. Tomasz Gawenda.

Religia 2 godz. tyg. Etyka chrześcijańsko-katolicka.

Język łaciński 5 godz. tyg. Z gramatyki: dalszy ciąg składni, mianowicie o imiesłowach i właściwościach języka łacińskiego w połączeniu z ćwiczeniami gramatyczno-stylistycznymi do tłumaczenia z polskiego języka na łaciński. — Lektura: Vergilii Aeneidos lib. VI; Ciceronis oratio in Catilinam I, pro Murena i Tusculanarum disputationum lib. I. Zadania piśmienne jak w V klasie, niekiedy wolne wypracowanie na podstawie lektury.

Język grecki 4 godz. tyg. Z gramatyki: o przeczeniach, zdaniach py tajnych, infinitywie, partici piach, attrakeyi i partykułach. Lektura: Demostenesa I, II i III mowa przeciw Filipowi; Sofoklesa Oedipus tyrannus. Zadania pi śmienne jak w V klasie.

Język polski 3 godz. tyg. Czytanie celniejszych ustępów z autorów XVII i XVIII wieku w połączeniu z historyczno-literackimi uwagami nad tym okresem i estetycznymi objaśnieniami, uczenie się na pamięć i deklamacya. Zadania pi śmienne jak w V klasie.

Język niemiecki 4 godz. tyg. Czytanie, objaśnienie, konwersacya, memorowanie i wygłaszanie celniejszych ustępów z Wypisów na tę klasę przeznaczonych; oprócz tego czytano i rozbiierano w I. półroczu Lessinga Minna von Barnhelm, w 2. półroczu Goethego Iphigenie auf Tauris. Zadania pi śmienne jak w V klasie.

Historya i geografia 3 godz. tyg. Historya nowożytna, geografia Ameryki.

Matematyka 3 godz. tyg. Z algebry: Teorya zrównań algebraicznych 1. i 2. stopnia z jedną i więcej niewiadomymi, zrównania wykładnicze, postępy z zastosowaniem i kombinacye. — Z geometryi: Zastosowanie algebry do geometryi i geometrya analityczna. Zadania pi śmienne jak w V klasie.

Fizyka 3 godz. tyg. Ogólne własności ciał, chemia nieorganiczna i organiczna, statyka, hydrostatyka i aerostatyka.

Logika 2 godz. tyg. Logika formalna.

VIII. Klasa. Gospodarz: Michał Żukiewicz.

Religia 2 godz. tyg. Historya kościelna

Język łaciński 5 godz. tyg. Powtórzenie najważniejszych prawideł gramatycznych w połączeniu z ćwiczeniami gramatyczno-stylistycznymi do tłumaczenia z języka polskiego na łaciński. Lektura: Horacego 20 ód z księgi I, II, III i IV; Epoda I i II; Satyra I, 4; II, 2; Epist I, 1 — Tacyta Agricola i Annales ks. I. Zadania pi śmienne jak w V klasie.

Język grecki 5 godz. tyg. Dokończenie gramatyki. Lektura: Sofoklesa Antigona i Platona Protagoras. Zadania pi śmienne jak w V klasie.

Język polski 3 godz. tyg. Czytanie celniejszych ustępów z autorów XIX wieku w połączeniu z estetycznymi i historyczno-literackimi uwagami; estetyka analityczna na podstawie lektury. Zadania pi śmienne jak w V klasie.

Język niemiecki 4 godz. tyg. Rozbiór analityczno-estetyczny dramatu Shakespeara: Julius Caesar „w tłumaczeniu Schlegla i Schillera tragedyi: Jungfrau von Orleans;“ czytanie i objaśnienie ustępów z autorów epoki romantycznej, konwersacya i wygłaszanie celniejszych ustępów. Zadania pi śmienne jak w V klasie.

Historya i geografia 3 godz. tyg. Historya i statystyka monarchii austriacko-węgierskiej.

Matematyka 2 godz. tyg. Powtórzenie i uzupełnienie całego materiału naukowego tak co do teoryi jako i w zastosowaniu do zagadnień szczegółowych. Zadania pi śmienne jak w V klasie.

Fizyka 3 godz. tyg. Dynamika, elektryczność i magnetyzm, akustyka, optyka i główne zasady astronomii.

Psychologia 2 godz. tyg. Psychologia empiryczna.

C) Wykaz książek w tutejszém gimnazjum w roku szkolnym 1878 używanych.

Religia. W I klasie: Katechizm Schustera tłumaczony dla uczniów obrz. łac. przez ks. Zielińskiego, dla uczniów gr. kat. przez ks. Guszalewicza; w II. klasie: Dzieje starego zakonu ks. Tysa i Historia biblijna starożytności podług Ant. Tysa przedłożony B. II.; w III. klasie: Dzieje nowego zakonu ks. Tysa i Historia biblijna now. podług Tysy; w IV klasie: Liturgia ks. Władysława Jachimowskiego i Литургия Иова; w V klasie: Introdukcja do pisma św. ks. Władysława Jachimowskiego i Учебникъ кат. религии подл. Ант. Ваплера написанъ Юліанъ Целешъ; w VI klasie: Nauka wiary w szczególności ks. Władysława Jachimowskiego i Вѣроученіе частное Цыбыка; w VII klasie: Etyka katolicka ks. Soleckiego i Правоученіе Цыбыка; w VIII klasie: Historia kościoła ks. Wład. Jachimowskiego i Historia cerkiewna Дерфлера въ переводѣ B. II.

Język łaciński A) Gramatyka: w I klasie Dra Zygm. Samolewicza, w II, III i IV klasie Schultza Jerzykowskiego wyd. 2, w V, VI i VII klasie Dra Zygm. Samolewicza, w VIII klasie Sobieskiego wyd. 3. B) Ćwiczenia: w I klasie Dra Zygm. Samolewicza, w II klasie Jerzykowskiego wyd. 3, w III klasie Trzaskowskiego, w IV klasie Jerzykowskiego wyd. 2, w V klasie Jerzykowskiego, w VI klasie Trzaskowskiego cz. I, w VII i VIII klasie Trzaskowskiego część II. C) Autory: w III klasie Żywoty Corn. Neposa wyd. Jerzykowskiego; w IV klasie Caesar de bello Gallico wyd. Hoffmanna; w V klasie Livius i Ovidius wyd. Gryzara; w VI klasie Sallustius wyd. Linkera i Vergilius wyd. Hoffmanna; w VII klasie Vergilius wyd. Hoffmanna i Cicero wyd. Teubnera; w VIII klasie Horatius wyd. Gryzara i Tacitus wyd. Jahna.

Język grecki A) Gramatyka i ćwiczenia we wszystkich klasach Curtiusa tłum. Samolewicza wyd. 2. B) Autory: w V klasie Chrestomatyja z Ksenofonta Schenkla tłum. Borzemskiego i Homera Iliada część I, wyd. Hocheggera; w VI klasie Homera Iliada i Odyssea wyd. Hocheggera; w VII klasie Demostenes wyd. Paulego i Sofokles wyd. Teubnera; w VIII klasie Sofokles wyd. Teubnera i Plato wyd. Jahna.

Język francuski we wszystkich klasach nauki względnie obowiązkowej i w 3 oddziałach nauki nadobowiązkowej gramatyka i wypisy Switkowskiego.

Język polski A) Gramatyka w całym gimnazjum A. Maleckiego wyd. 4. B) Wypisy: w I klasie tom I wyd. 4, w II klasie tom II wyd. 3, w III klasie tom III wyd. 3, w IV klasie tom IV wyd. 3 na niższe gimnazjum: w V klasie tom I część 1, w VI klasie tom I część 2, w VII klasie tom II część 1, w VIII klasie tom II. część 2 na wyższe gimnazjum.

Język niemiecki A) Gramatyka Dra Eug. Janoty w całym niższym gimnazjum wyd. 6. B) Wypisy: w I i II klasie Dra Janoty część I wyd. 4. w III i IV klasie Dra Eug. Janoty część II wyd. 2, w V klasie Lese-

buch von Julius Jandaurek, w VI klasie Lesebuch von Julius Jandaurek, w VII klasie Mozarts Lesebuch für Obergymnasien Band 2, w VIII klasie Mozarts Lesebuch für Obergymnasien Band III.

Geografia i Historia. W I klasie geografia Bellingera, atlas Kozena; w II klasie geografia Kluna w przekładzie Germana i Starkla, historia powszechna Weltera — Sawczyńskiego część I. wyd. 2, atlas Kozena i Kieperta; w III klasie geografia Kluna, historia Weltera — Sawczyńskiego część II. wyd. 2, atlas Kozena; w IV klasie Statystyka Dra Izidora Szaraniewicza, historia Weltera — Sawczyńskiego część III. wyd. 2, atlas Kozena; w V klasie historia Pütza tłum. przez Dra Niedzielskiego i Gołębiowskiego, atlas Kieperta; w VI klasie historia Pütza tłum. przez Tatomira, atlas Kozena; w VII klasie historia Gindelego tom III atlas Kozena; w VIII klasie historia państwa austriackiego Tomka wyd. 2 i statystyka Dra Szaraniewicza, atlas Kozena.

Matematyka. W I i II klasie arytmetyka Bączalskiego, geometria Mocnika tłum. przez Sternala część I. wyd. 2; w III klasie arytmetyka Grzybowski, geometria Mocnika — Sternala część II. wyd. 2; w IV klasie arytmetyka Mocnika — Krawczykiewicza, geometria Mocnika — Sternala część II. wyd. 2; w całym wyższym gimnazjum algebra Mocnika tłum. Staneckiego, geometria Mocnika tłum. Staneckiego.

Historia naturalna. W I klasie zoologia Nowickiego; w II klasie mineralogia Kłęska, botanika Pokornego tłum. Rzepeckiego; w V klasie mineralogia Schoedlera tłum. Berdeau, botanika Billa tłum. Łomnickiego; w VI klasie zoologia Schoedlera tłum. Wałęckiego.

Fizyka. W III klasie fizyka Staneckiego część I; w IV klasie fizyka Kunzka tłum. Staneckiego; w VII i VIII klasie fizyka Chlebowskiego.

Propedeutyka filozofii. W VII klasie logika Dra Kremiera; w VIII klasie psychologia Dra Drbala.

D) Tematy w wyższym gimnazjum opracowane

a) W języku polskim.

W V. klasie: 1. Przyjemności i zawody gospodarza wiejskiego. 2. Jakie korzyści przynoszą człowiekowi drzewa? 3. Jakie pozostały zabytki sztuki po dawnych Egipcjanach. 4. Wyjaśnić znaczenie przysłowia: „Z jakim przystajesz, takim zostajesz. 5. O ile przyczyniło się prawodawstwo Solona do wielkości Aten? 6. (semestralne) Jakie były pierwsze związki historyografii w Polsce? 7. Czém zasłużył sobie Aleksander W. na przydomek Wielkiego? 8. Wyjaśnić przysłowie: „Nie wszystko złoto, co się świeci“ w formie powieści. 9. Pojaśnić przykładami z historii starożytnej myśl zawartą w dwuwierszu Reja: „Wiész, że szczęście koleś się na tym świecie toczy — Jednego w górę wznosi, drugi przez kij skoczy.“ 10. Charakterystyka Hani-bala na podstawie Liwusa. 11. Jaki wpływ wywarły punickie wojny na rozwój stosunków społecznych i politycznych w Rzymie? 12. (semestralne) Co spowodowało żywy ruch w piśmiennictwie w Polsce w pierwszych latach XVI. stulecia?

W VI. klasie: 1. Wpływ podróży na ukształcenie człowieka. 2. Znaczenie Suli jako prawodawcy w Rzymie. 3. Charakter Antenora w tragedyi Kochanowskiego: Odprawa posłów greckich. 4. List do przyjaciela na podstawie myśli zawartych w następujących wierszach Kochanowskiego: „Rozkoszy szczerzej na świat nie podano — Ale do każdej żołą przymieszano, — Skąd cię potyka, co twój duszy miło, — Masz przyjąć i to, co nie k' myśli było.“ 5. Charakterystyka Ajasa i Hektora według Homera. 6. (semestralne) Rozwój kaznodziejstwa w Polsce w XVI. stuleciu. 7. Zasługi Alfreda W. około podniesienia potęgi Anglii. 8) Przyjemności podróży rzeką na podstawie lektury. 9. Opisanie stopniowo budzącego się życia przyrody na wiosnę. 10. Jakie zmiany polityczne zaszły podczas interregnum w Niemczech. 11. Burza letnia — opis w formie powieści. 12. (semestralne) Charakter poezyi sielankowej w XVI. wieku.

W VII. klasie: 1. Charakterystyczne znamiona literatury polskiej w okresie Zygmunto wskim. 2. Znaczenie języka łacińskiego w wiekach średnich. 3. Jakie są źródła wiedzy naszej. 4. Pod jakimi wpływami rozwijała się reformacja w Anglii? 5. Wpływ muzyki na uszlachetnienie człowieka, na podstawie lektury. 6. (semestralne) Znaczenie Naruszewicza jako historyka i poety. 7. Wykazać potrzebę znajomości ludzi i sposób jej nabycia — na podstawie lektury. 8. Bogactwo i ubóstwo ze strony dodatniej i ujemnej. 9. Znaczenie Karpińskiego w literaturze polskiej. 10. Historia i geografia w ich wzajemnym stosunku i uzupełnieniu. 11. Znaczenie dyalogów w poezyi i prozie. 12. (semestralne) Zasługi Bogusławskiego około podniesienia sceny polskiej.

W VIII. klasie: 1. Charakter sielanki Brodzińskiego: Wiesław w porównaniu z sielankami epoki klasycznej. 2. Przyczyny niezadowolnienia ludzi ze stanu swego. 3. Charakter najważniejszych epizodów w „Panu Tadeuszu“ i związek ich z główną ideą poematu. 4. Znaczenie wzroku wobec innych zmysłów dla życia umysłowego człowieka. 5. Mowa jest najpiękniejszym i największym skarbem człowieka — rozprawa. 6. (semestralne) Skreślić charakter Astolfa i Czesława w komedyi Fredry: Odludki i poeta. 7. O ile jest zdanie prawdziwem: quantum scimus, tantum memoria tenemus. 8. Pod jakimi wpływami rozwijały się stosunki polityczne i socyalne na półwyspie Iberyjskim w okresie od 4—16 stulecia? 9. Jaki stosunek zachodzi pomiędzy światem zewnętrznym obiektywnym a subiektywnym? 10. Co utrudniało rozwój języka polskiego w wiekach średnich? 11. Charakter Litwinów według czytanych ustępów z Władysława Syrokomli: Córka Piastów i Margier.

b) W języku niemieckim.

W V. klasie: 1. Nutzen des Wassers für den Menschen. 2. Beschreibung eines Marktages in Drohobycz. 3. Eine Nacherzählung (Schulaufgabe). 4. Die Jugend und der Frühling — eine Parallele. 5. Welche Umstände haben die Handelsentwicklung der Phönizier gefördert? 6. Uebersetzung eines Abschnittes ins Deutsche. 7. Zweck der Lykurgischen Verfassung. 8. Eine Wassermühle — Lage, Aussehen, Einrichtung und Bestimmung derselben. 9. (Semestr.) Der Ring des Polycrates — eine Inhaltsangabe. 10. Welche Freuden und Gaben bringt uns der Herbst? 11. Verdienste des Themistokles und Aristides um den athenischen Staat. 12. Inhaltsangabe

der drei ersten Abschnitte in der Romanze „Cid“ — Schulaufgabe. 13. Welche Amtsbefugnisse besaßen die Volkstribunen in Rom? 14. Beschreibung eines Bauernhofes unserer Gegenden. 15. Inhaltsangabe des Gedichtes: Kaiser Max auf der Martinswand — Schulaufgabe. 16. Beschreibung eines Frühlingsausfluges. 17. Warum mislang dem Hannibal, Herr über die Römer zu werden? 18. (Semestr.) Wie beschreibt Ovid die Sündflut?

W VI. klasie: Welchen Nutzen gewähren uns die Eisenbahnen? 2. Wie wuchs das Ansehen des Pompejus in Rom? 3. Wie lautet die Sage vom Orpheus? — Schulaufgabe. 4. Was können wir von der Biene lernen? 5. Hektors Abschied von der Andromache nach Homers Ilias — Schulaufgabe. 6. Welche Politik verfolgte Theodorich der Grosse gegenüber den Römern? 7. Was bezweckte Memmius mit seiner Rede (Sallust Jugurtha) und welche Beweggründe suchte derselbe geltend zu machen? 8. Welche Verdienste hat sich Karl der Grosse um die innere Einrichtung des fränkischen Reiches erworben? 9. (Semestr.) Der Abend — eine Schilderung nach Schillers Glocke. 10. Bedeutung des Sprichwortes: Morgenstunde hat Gold im Munde. 11. Warum nahmen die europäischen Völker einen so regen Anteil von den Kreuzzügen? 12. Das Glück von Edenhall von Uhland — Gliederung und Angabe des Inhalts. 13. Odysseus auf der Ziegeninsel bei Polyphemus nach Homer. 14. Osmans Sturm auf das Lager der Christen nach P. Kochanowski. 15. Es ist der Grundgedanke des Gedichtes „Der Schatzgräber“ von Göthe mit Rücksicht auf den Inhalt des Stückes zu erläutern. 16. Welche Vorzüge scheinen die Tiere vor den Menschen erhalten zu haben? 17. Bedeutung und Inhalt der goldenen Bulle Kaiser Karls IV. 18. (Semestr.) Wie lautet die Sage von der Opferung Iphigeniens in Aulis.

W VII. klasie: 1. Wert der Bescheidenheit. 2. Welchen Einfluss übte die Entdeckung des Seeweges nach Ostindien und Amerika auf die materielle und geistige Entwicklung der europäischen Völker? 3. Es ist die Begegnung Hyons mit Scherasmin in Wielands Oberon zu schildern — Schulaufgabe. 4. Der Fluss, ein Bild des menschlichen Lebens. 5. Wie kam die Krone von Ungarn und Böhmen endgiltig an das Haus Habsburg? 6. Angabe und Ausführung des Grundgedankens im Lesestücke: „Der Kampf mit dem Drachen von Schiller. 7. Welche Umstände verursachen die ungleichen klimatischen Verhältnisse in den verschiedenen Ländern Europas? 8. Wallenstein und Gustav Adolph — eine Vergleichung ihrer Taten und Charaktere. 9. (Semestr.) Charakteristik des Gastwirthes in Lessings Minna von Barnhelm. 10. Welchen Einfluss übt der Wohnort auf die Beschäftigung und den Charakter der Menschen? 11. Durch welche Gründe suchte Demosthenes in seiner ersten philippischen Rede die Athener zum Kriege gegen Philipp den II. zu bewegen? 12. Historische Grundlage des Dramas: Iphigenie auf Tauris — Schulaufgabe. 13. Welche Kämpfe mussten die Habsburger mit den Türken um den Besitz von Ungarn, seit Ferdinand I. bis zum Frieden von Belgrad bestehen? 14. Der Leichtsinrige schadet immer sich selbst, oft aber auch den Andern. 15. Schilderung der Erkennungsscene zwischen Iphigenie und Orestes nach Göthe — Schulaufgabe. 16. Des Lebens Mühe lehrt uns allein des Lebens Güter schätzen (Göthes Tasso). 17. Welche Ursachen haben den Ausbruch der französischen Revolution veranlasst? 18. (Semestr.) Welchen Wert hat für den Menschen die Anschauung?

W VIII. klasie: 1. *Studia rebus adversis solatium ac refugium praebent.* 2. Worin lag der Keim für die Grösse des römischen Staates? 3. Welche Vorzüge besitzt das Landleben vor dem Stadtleben? 4. Welche Bedeutung hat das Marchfeld in der Geschichte? 5. Was haben die Römer von den Griechen gelernt? 6. Charakter des Brutus in Shakespeares „Julius Caesar“ — Schulaufgabe. 7. Was verdankt England seiner Insellage in Bezug auf seine Macht und Seeherrschaft? 8. Ursachen des österreichischen Successionskrieges und das Verhalten der europäischen Staaten während desselben. 9. (Semestr.) Charakterschilderung des Antonius in Shakespeares Drama „Julius Caesar“ auf Grund dessen Verhaltens nach Ermordung Caesars. 10. Welchen Umständen verdankt Europa seine Ueberlegenheit über die übrigen Erdteile? 11. Entwicklung des Protestantismus in den österreichischen Kronländern. 12. Johanna d'Arc im väterlichen Hause, nach Schillers Tragödie, eine Schulaufgabe. 13. Horazens Verhältnis zu Maecenas. 14. Charakteristik der Antigone in Sophokles gleichnamiger Tragödie. 15. In wiefern befördern die Naturprodukte Oesterreichs dessen Handel und Industrie? 16. Welche historische und kulturhistorische Begebenheiten scheiden das Mittelalter von der Neuzeit?

E) Przedmioty nauki nadobowiązkowej.

I. Język ruski w każdój klasie przez 2 godz. tygodniowo. W niższém gimnazyum materyał naukowy na każdą klasę przepisany taki sam, jak w polskim języku; zadania piśmienne co 14 dni domowe lub szkolne. Używano gramatyki Osadey wyd. 2. i czytanki Partyckiego dla niższego gimnazyum część I. i II. — W V. klasie czytano i objaśniano pomniki cerkiewno-słowiańskie z Chrestomatyi Hołowackiego, a mianowicie: z Ewangelium Ostromira N. I. II. i IV., z Ewangelium Kryłoskiego N. III., *Договоръ Игоря съ Греками* 912., z Chroniki Nestora: *Княжение Святополка и княжение Ярослава*, także Nestora: *жизнь Бориса и Глѣба*. i z Kijowskiěj kroniki: *княжение Ярослава*. — Obok lektury uczono form starosłowiańskich i składni tego języka. Zadania piśmienne jedno co miesiąc. — W VI. klasie czytano z Chrestomatyi Hołowackiego i rozbiecano: *Wyprawę Igora na Polowców* i ustępy z Ipatjewskiěj kroniki: *Битва у Теребовль, Победа надъ Половцями, Игоря Святославича походъ на Половцѣвъ*; także w 2. półroczu z wypisów Barwińskiego dla wyższego gimnazyum część I. ustępy z poczyti ludowej. Zadania piśmienne jak w V. klasie. — W VII. klasie czytano z wypisów Barwińskiego cz. II. ustępy celniejsze zawartych także autorów: Kotlarewskiego, Artemowskiego, Kwitki, Szaszkiewicza, Wagilewicza, Hołowackiego, Hrebinki, Kucharenka, Kostomarowa, Metlińskiego, Ustyjanowicza, Mogiłnickiego, Szewczenka, Maksymowicza i Guszalewicza, — i objaśniano takowe pod względem historyczno-literackim i estetycznym. — Zadania piśmienne jak w kl. V. — W klasie VIII. czytano i rozbiecano celniejsze ustępy z autorów zawartych w wypisach Barwińskiego część III., a mianowicie: Hlibowa, Storożenka, Dziedzieckiego, Marka Wowczka, Koniskiego, Kulisza, Ilnickiego, Szaraniewiczza, Ogonowskiego, Fedkowicza i Wobrobkiewiczza. — Zadania piśmienne jak w kl. V. — Na naukę uczęszczało w całém gimnazyum 89 uczniów.

Tematy w języku ruskim w wyższém gimnazjum opracowane :

W klasie V. 1. Описати найприємніший день послѣднихъ фєрій школьныхъ. 2. Причины рѣжного лѣточислення у народѣвъ. 3. Котри були найзнаменитіши народы орієнтальни въ старинѣ, и чимъ кождый зъ нихъ одзначився? 4. Школа и огородъ (паралеля). 5. Чого учимося одъ пщѣль? 6. (семестр.) Уривокъ зъ Крылосекого Евангелія перевести и объяснить? 7. Якіи приємности може мати ученикъ въ зимѣ? 8. Корыстни послѣдства народныхъ игрищъ у Грекѣвъ. 9. Описанье бурѣ. 10. Односины рускихъ князѣвъ до дружины и городѣвъ пѣсля лектуры. 11. Объяснити пословицу: зъ чужого злого, учися своего. 12. (семестр.) Характеристика Бориса и Глѣба пѣсля лектуры.

W klasie VI. 1. Пожитокъ рѣкъ для краю. 2. Змѣны въ законодавствѣ римскѣмъ починеніи черезъ Августа. 3. Вліянье бѣльшого мѣста на способъ мешканцѣвъ окрестности. 4. Для чого Като наставлявъ на збуренье Картагини? 5. Пояснити пословицу: Тогда любитъ свать, коли ся мае добре братъ; — а коли бѣдный, то забуде и братъ рѣдный. 6. (семестр.) Битва надъ Каялою (историчный образецъ на тѣхъ поемату: „Слово о полку Игоревѣ“) 7. Що сноводнало борбу о инвеституру, и якіи бувъ еѣ беребѣтъ? 8. Значѣнье пословицъ: „До часу збанъ воду носятъ“. 9. Въ якѣй звязи стоить еѣ цѣлою пѣсенію, и якъ представлена туга Ярославны за Игоремъ? 10. Политични односины Англіи до Франціи и вліянье тыхже на розвѣй державный Англіи еѣ початкомъ XIII. вѣку. 11. Похвала жити сельсегого ведля Virgilія. 12. (семестр.) Выказати свойства народныхъ думъ на пѣдставѣ лектуры.

W klasie VII. 1. Односины Готѣвъ до Византійсегого панѣства. 2. Вода еѣ добра служниця, але зла госнодыня. 3. Для чого повѣсть Квѣтки „Маруся“ такъ живо промавляє до сердця читаючого? 4. Зли послѣдства самолюбя. 5. Чимъ горнецъ накипить, тымъ и еоруша тхне. 6. (семестр.) Розвинути характеръ головной особы въ драматѣ Квѣтки: „Щира любовь“. 7. Пѣсля мыслей въ I. псалмѣ Руслановѣмъ, уложити повѣстку власного помыслу. 8. Розважный а нерѣшимый — противопоставленье характерѣвъ. 9. Вывѣвъ Ришилія и Мазаринія на односины политични Франціи и Европы. 10. Праця робить човѣкка паномъ свѣта (росправа). 11. Надъ силу ума — вже дужшой силы — и на свѣтѣ нема (Лиманскій). 12. (семестр.) Выказати зъ лектуры: яка головна мысль пробиваеся въ псалмахъ Давидовыхъ Шевченка?

W klasie VIII. 1. Якіи послѣдствія потягнули за собою одкрытия новыхъ дорогъ въ XV. и XVI. в. 2. Вывѣвъ климату на розвѣй физичный и умисловый човѣкка. 3. Яку вартѣсть мають этнографични записки въ загалѣ, а записки Стороженка въ особности? 4. Якъ поветавъ гандель невѣдлыками, и що о нѣмъ судити? 5. Чому завдячує Римъ свою великѣсть? 6. (семестр.) Яка основна мысль пробиваеся въ поезіяхъ Конисекого? 7. Якіи послѣдствія потягнуло за собою вынайденье пороху? 8. Характеристика Сомка и Бруховецкого пѣсля Чорной Рады Кулѣша. 9. Борба межи властію князѣвскою и цѣсарскою въ Нѣмечинѣ, почавши одъ Конрада I. до 1273. 10. Бесѣда велике добро човѣкка. 11. Якіи користи приносить звичованье славныхъ городѣвъ?

Jezyk francuski w 3. oddziałach po 2 godziny tygodniowo. W 1. oddziale uczono wymawiania wyrazów i form prawidłowych imion i czasowni-

ków przy pomocy ćwiczeń francuskich Świtkowskiego. Co tydzień zadanie domowe i extemporale. Na naukę uczęszczało 34 uczniów. W II. oddziale uczono nieforemności wszystkich części mowy, znaczenia i używania czasów i trybu łącznego, jakoteż galicyzmów podług ćwiczeń Świtkowskiego. Co tydzień zadanie domowe i extemporale. Na naukę uczęszczało 5 uczniów. W III. oddziale uczono składni rzędu, użycia trybu bezokolicznego i imiesłów przy pomocy ćwiczeń Świtkowskiego, i prowadzono konwersacyą na podstawie lektury; zadania piśmienne: co tydzień domowe i extemporale. Na naukę uczęszczało 5 uczniów.

3. Historia krajowa w 4. oddziałach dla uczniów III., IV., VI. i VII. klasy po jednej godzinie tygodniowo. W III. klasie uczono sposobem biograficznym od najdawniejszych zabytków historycznych do roku 1492.; na naukę uczęszczało 45 uczniów. — W IV. klasie tak samo od roku 1492. do 1815.; uczęszczało 29 uczni. — W VI. klasie uczono na podstawie chronologii systematycznego rozwoju dziejów krajowych od początków historycznych do 1492 z uwzględnieniem stosunków równoczesnych państw sąsiednich; na naukę uczęszczało 7 uczniów. — W VII. klasie tak samo od roku 1492—1815; uczęszczało 14 uczniów.

4. Rysunki geometryczne przez 3 godziny tygodniowo. Początkowych uczniów uczono użycia cyrkla, przykładnicy i trójkąta na ćwiczeniach konstrukcyjnych z planimetrii; w drugim stadium nauki uczono wykreślania linii kołowej i elipsy, nakładania farbami i ważniejszych konstrukcyi planimetrycznych;— w trzecim stadium uczono konstrukcyi stereometrycznych, wykreślania linii krzywych, i rozpoczęto naukę o rzutach ortogonalnych. Na naukę uczęszczało 43 uczniów.

5. Śpiew w 3. oddziałach przez 4 godziny tygodniowo. W I. oddziale uczono teorii śpiewu na podstawie tablic wydanych przez Albina Korytyńskiego przez 2 godz. tyg.; w II. oddziale śpiewu kościelnego podług śpiewnika Kunzeka przez 1 godz. tyg.; — w III. oddziale śpiewu cerkiewnego przez 1 godz. tygodniowo. Na naukę uczęszczało w I. oddziale 51 uczniów, w II. oddziale 25 uczniów, w III. oddziale 28 uczniów, razem 104 uczniów.

6. Kaligrafia w 2 oddziałach przez 2 godziny tygodniowo. Na naukę uczęszczało 115 uczniów.

F) Statystyka uczniów.

	W k l a s i e									Razem
	Ia	Ib	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	
I) Frekwencya w ogólności.										
Publ. uczniów na początku roku	41	42	55	43	32	18	5	14	15	265
Ustąpiło w ciągu 1. półrocza .	1	1	—	—	2	—	—	—	—	4
Przyjęto z innych zakładów . .	—	—	—	1	—	—	1	—	—	2
Pozostało na końcu 1. półrocza	40	41	55	44	30	18	6	14	15	263
Ustąpiło w ciągu 2. półrocza .	2	3	3	—	1	—	—	—	—	9

	W k l a s i e									Razem
	Ia	Ib	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	
6) Egzamina poprawcze na początku roku szkolnego.										
a) publicznych uczniów:										
do egzaminu przeznaczono . . .	4	10	7	9	3	2	3	2	2	42
z tych obstało egzamin . . .	3	6	7	9	3	—	3	1	1	33
nie obstało egzaminu . . .	1	4	—	—	—	2	—	1	1	9
b) prywatystów:										
do egzaminu przeznaczono . . .	—	—	—	1	—	1	—	—	—	2
z tych obstało egzamin . . .	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1
nie obstało egzaminu . . .	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1
7) Wypadek klasyfikacyi za 2. półroczcie 1878.										
celujący stopień otrzymało . . .	3	5	5	2	4	2	1	2	3	27
stopień pierwszy . . .	20	23	31	28	19	12	6	9	11	159
„ drugi . . .	2	2	4	—	1	1	—	—	1	11
„ trzeci . . .	7	5	2	10	1	1	—	1	—	27
do egzam. popraw. przeznaczono .	7	3	10	5	4	3	—	1	—	33
nie klasyfikowano . . .	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1
8) Frekwencya przedmiotów względnie obowiązkowych.										
francusk. języka zamiast greck.	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1
greckiego języka w niższém gymn.	—	—	—	44	29	—	—	—	—	73
9) Frekwencya przedmiotów nadobow.										
języka ruskiego . . .	18	14	18	12	11	6	3	3	4	89
języka francuskiego . . .	—	—	—	17	12	8	1	3	3	44
historyi krajowej . . .	—	—	—	45	29	—	7	14	—	95
rysunków geometrycznych . . .	—	—	22	9	9	3	—	—	—	43
śpiewu . . .	25	25	20	15	13	—	2	3	1	104
kaligrafii . . .	30	27	35	16	7	—	—	—	—	115
10) Opłata szkolna.										
w I półroczu płaciło całą opłatę	40	41	31	19	14	12	3	7	4	171
„ „ „ połowę	—	—	6	7	1	—	—	—	2	16
„ „ „ całkiem uwolnionych	—	—	18	18	15	6	3	7	9	76
w II półroczu płaciło całą opłatę	23	18	29	22	15	11	2	7	3	130
„ „ „ połowę	3	10	4	7	1	2	1	—	3	31
„ „ „ całkiem uwolnionych	13	10	19	16	13	6	4	7	9	97

Opłata szkolna wynosiła w całym roku 2604 złr.

Stypendya wynosiły w całym roku 860 złr., które 7 uczniów pobierało a mianowicie: jeden z fundacyi Żurakowskiego o rocznych 157 złr. 50 ct., jeden z fundacyi Głowińskiego o rocznych 157 złr. 50 ct., jeden z fundacyi Zalchockiego o rocznych 105 złr., jeden z fundacyi Horeckich o rocznych 90 złr., jeden z kar skarbowych o rocznych 150 złr. i dwóch z kar skarbowych rocznych 100 złr.

Na zapomogę dla ubogich uczniów bez różnicy wyznania wpłynęło w tym roku 55 złr. 85 ct. uzyskanych z odczytu wygłoszonego dnia 7. Listopada 1877 przez Wgo Seg. Wiszniewskiego i przysłanych przez zwierzchność miejską tutejszą do dyrekcji gimnazyalnej, z których według wniosków grona użyto 35 złr. na chwilowe wsparcie 2 uczniów łąc. obrz., 3 uczniów gr. kat. i 3 uczniów mojżeszowego wyznania; 13 złr. na opłatę szkolną dla 1 ucznia gr. kat. i 2 uczniów mojżeszowego wyznania, a 7 złr. 85 ct. na zakupno książek szkolnych dla ubogich uczniów bez różnicy wyznania. Dyrekcya poczuwa się do miłego obowiązku, wyrazić niniejszém w imieniu ubogiej uczącej się młodzieży Wnu Panu prelegentowi za podjęty trud i ofiarność najszczęrsze podziękowanie.

G) Środki naukowe.

I. Biblioteka nauczycieli obejmuje obecnie 2284 tomów, 889 zeszytów, 143 ilustracyi, 55 map i 14 atlasów. — W bieżącym roku przybyły następujące dzieła:

- a) zakupiono: Vollständiges Lexikon für Prediger und Katecheten 16 tom. Kritische Beiträge zur lateinischen Formenlehre von W. Corssen. — Kritische Nachträge zur lateinischen Formenlehre von W. Corssen. — M. Tullii Ciceronis de finibus bonorum et malorum von Dr Hugo Holstein. — Lateinische Stilistik für obere Gymnasialklassen von Dr Ernst Berger. — Q. Horatius Flaccus recensuit atque interpretatus est Gaspar Orellius 2 tomy. — Historische Syntax der lateinischen Sprache von Dr A. Draeger 2. Band. — Römische Privataltertümer von I. Marquardt 2 tomy. — Encyclopädie und Methodologie der philologischen Wissenschaften von August Boeckh. — Cornelii Taciti de situ ac populis Germaniae liber Friderici Kritzii. — De oratione, quae in Sophoclis Oedipo rege v. 216—275 exstat, scripsit Rich. Blaurock. — Listy z Krakowa napisał Józef Kremer 3 tomy. — Polnisch-Deutsches und Deutsch-polnisches Wörterbuch von Boch-Arkossy. — Die romantische Schule, ein Beitrag zur Geschichte des deutschen Geistes von R. Haym. — Schillers Wilhelm Tell erläutert von Heinrich Düntzer. — Schillers Wallenstein erläutert von H. Düntzer. — Die Kunst im Zusammenhange der Kulturentwicklung und die Ideale der Menschheit von Moritz Carriere. — Allgemeine Weltgeschichte von Dr Georg Weber, Fortsetzung: die Geschichte des Mittelalters 4 tomy. — Handbuch der Geschichte Oesterreichs von der ältesten Zeit bis zur neuesten von Dr Franz Krones 3 tomy. — Narodna Istorya Rusy od naczala do nowijszych wremen sostawlena Bohdanom Didyckim. — Illustrierte deutsche Flora von Herm. Wagner. — Die Geologie und ihre Anwen-

— dung auf die Kenntniss der Bodenbeschaffenheit der österreichisch-ungarischen Monarchie von Franz Ritter von Hauer. — Die Lehre von den Tonempfindungen als Grundlage für die Theorie der Musik von H. Helmholtz. — Untersuchungen über das Sonnenspectrum und die Spectren der chemischen Elemente von G. Kirchhoff 2 tomy. — Lehrbuch der Psychologie vom Standpunkte des Realismus und nach genetischer Methode von Dr. Wilhelm Volkman Ritter von Volkmar 2 tomy. — Das polychrome Ornament, ein Lehrmittel für den elementaren Zeichenunterricht von Professor Anton Andel 2 zeszyty. — Die Fortschritte des Unterrichtswesens in den Kulturstaaen Europas von Adolf Beer und Franz Hohegger 2 tomy. — Zeitschrift für österreichische Gymnasien. — Matoušek Normalien-Nachschlagebuch für Directoren, Professoren und Lehrer 4. Ausgabe. — Encyklopedya powszechna S. Orgelbranda dopełnienie 9 tomów. — Śpiewy kościelne na 4 mieszańe głosy przez Leonarda Soleckiego część 1. — Mittheilungen der k. k. geographischen Gesellschaft in Wien. — Verordnungsblatt des k. k. Ministeriums für Kultus und Unterricht. — Annalen der Physik und Chemie von Wiedemann Jahrgang 1878.

- b) Z darowizny: Zeitschrift der österr. Gesellschaft für Meteorologie. — Dwa egzemplarze ryciny i pouczenia o chruszczu kartosflowym. — Encyklopedyi do krajoznawstwa Galicyi tomu 2. zeszyt 6, 7 i 8. — Sprawozdanie Rady szkolnej krajowej za 1876/7. — C. Julii Caesaris Commentarii de bello Gallico von Hermann Rheinhard 2. Auflage. — Programów różnych zakładów za rok 1877, 113 zeszytów. — Nepos Plenior Lateinisches Lesebuch für die Quarta der Gymnasien von Ferdinand Vogel. — Fizyka doświadczalna Dra Aug. Kunzyka przełożył Tomasz Stanecki. — Historya powszechna dla wyższych klas gimnazyalnych Dra Aug. Sokołowskiego tom I.

II. Biblioteka dla młodzieży obejmuje obecnie 634 tomów i 44 zeszytów. W bieżącym roku zakupiono: Dzieła Adama Mickiewicza wydanie zupełne 4 tomy. — Tajemnicza wyspa Jul. Vernego 3 tomy. — Obrazki geograficzne Tatomira. — Opis ziemi świętej X. K. Damrotha. — Bóg nie opuści, kto się nań spuści, opowiadanie Fran. Hoffmanna przełożył Anczye. — Do Ameryki napisał Mieczysław z Poznania. — Hektor Servadae, przygody w podróży po światach słonecznych Jul. Vernego 2 tomy. — Der schweizerische Robinson von Carl Zastrow. — Robinson der Jüngere von Heinrich Campe. — Robinsons Colonie von Wilhelm Perchenbach. — Bibliothek interessanter Erzählungen 14 tomików. — Галичанинъ литературный зборникъ Якова Головацкаго и Богдана Дъдицкаго. — Досвѣтки, думы и поемы П. Куліша. — Хата 1860 видавъ П. А. Кулішъ. — Святыи вечеръ поема Ев. Згарскаго. — Три вступительныя преподаванья о руской словесности Якова Головацкаго. — Козакъ и охотникъ радосѣвъ Ивана Айталевица. — Заджумленихъ батько, поема Юлія Словацкаго передоложилъ Иванъ Верхратекій. — Z darowizny: Vaterländisches Ehrenbuch. Geschichtliche Denkwürdigkeiten aus allen Ländern der österreichisch-ungarischen Monarchie von Albin Reichs Freiherr von Teuffenbach, dar Ministerstwa Oświaty. — Dzwonek pismo dla ludu tom I. i IV. — Podróże Munga Parka po Afryce przez Hen. Stegera. — Schillers sämtliche Werke. — Reise

nach dem skandinavischen Norden und der Insel Island von Ida Pfeiffer 2 tomy. — Trzy powiastki dla młodzieży X. kan. Schmida przełożył Szymon Baranowski. — Die Kaukasischen Länder und Armenien in Reiseschilderungen von Dr Carl Koch.

Fundusze biblioteki: a) dotacya państwowa 105 zhr. b) taksy wstępne roku 1878 — 168 zhr. c) datki dobrowolne roku 1878 — 141 zhr. d) taksy za duplikaty świadectw 1878 — 27 zhr. 50 ct. — razem 441 zhr. 50 ct.

III. Księgozbiór dla ubogich uczniów obejmuje obecnie 206 książek szkolnych używanych w tutejszém gimnazjum, prócz wielu, które już wyszły z użytku szkolnego. — Dochód tegoroczny na pomnożenie tego zbioru stanowiły odsetki roczne fundacyi ś. p. Rozalii Jachniewiczówny w kwocie 18 zhr. 89 ct.; z kwoty na zapomogę uczniów przeznaczonęj użyto na ten cel 7 zhr. 85 ct.; Wny Oleśnicki kontrolor salinarny ofiarował 4 zhr. — razem 30 zhr. 74 ct. — Za tę kwotę sprawiono następujące książki: Zoologii obrazowój Dra Nowieckiego 4 exempl. — Gramatyki niemieckiej Dra Janoty 6 wyd. 2 exempl. — Fizyki doświadczalnej Kunzyka, Staneckiego 2 exempl. — Fizyki na 3 klasę Dra Staneckiego 2 exempl. — Ćwiczeń greckich Dra Kar. Schenkla opracowanych przez Dra Samolewicza 3 expl. — Gramatyki ruskiej Osadey 2 exempl. — Botaniki Billa w przekładzie Łomnickiego 2 exempl. — Botaniki Pokornego dla niższych klas w przekładzie Rzepeckiego 3 exempl. — Gramatyki greckiej Curtiusa, Samolewicza 2 ex. — Czytanki ruskiej dla 1. i 2. klasy 2 exempl. — Z darowizny przybyło: Od Wgo ks. Aleks. Torońskiego Wypisy polskie na 1. i 2. klasę 2 tomy. — Czytanka ruska na 1. i 2. klasę i katechizm Guszalewicz; od autorów i nakładców: Przykłady i wzory najcenniejszych poetów i prozaików polskich Dra Mecherzyńskiego. — Dzieje powszechnie Dra Gindelego przełożył Markiewicz 2 tomy. — Arytmetyka Bączalskiego na 1. i 2. klasę. — Ćwiczenia Sobieskiego na 2. i 3. klasę 2 tomy. — Wypisy niemieckie Hamerskiego na 3. i 4. klasę 2 tomy.

IV. Gabinet fizyczny posiada obecnie 274 przyrządów 144 przyborów do chemii i 35 narzędzi. — W bieżącym roku sprawiono: Metryczne jednostki objętości. — Przyrząd do wykazania sprężystości szkła. — Ciężarki do doświadczeń statycznych. — Przyrząd wahadłowy. — Mariotta przyrząd dla zderzenia ciał sprężystych. — Dwa Volumetry Gay Lussaca. — Areometer dla ciał gatuuko cięższych. — Przyrząd Weisbacha dla wpływu cieczy. — Przyrząd do doświadczenia Toricellego. — Barometr lewarowy Gay Lussaca. — Piknometr, — Termometr z podziałką do 360° C, — Przyrząd Ingenhousa. — Dwie piszczałki stroikowe. — Organki z 13 piszczałkami. — Przyrząd Lissajousa. — Higrometr Daniela. — Sextant zwierciadłowy. — Spectroskop Browninga. — Coulomba szalki skręcenia. — Endosmometr Dutrocheta. — Dwa telefony Bella. — Przyrząd Foucaulta dla doświadczenia wahadłowego. — Przyrząd Aroga dla wykazania prądów indukcyjnych. — Syrena Sawarta. — Camera obscura. — Wheatstona maszyna falowania. — Wheatstona zwierciadło dla rozkładania drgań.

Fundusze gabinetu fizycznego: a) dotacya państwowa zwyczajna 200 zł. b) nadzwyczajna dotacya 400 zhr. — razem 600 zhr.

V. Gabinet naturalny posiada obecnie 1045 okazów zoologicznych 804 botanicznych, 883 mineralogicznych, 118 modeli krystalograficznych i 47

ilustracyi. — W bieżącym roku sprawiono: *Medusa aequorea*. — *Lophius piscatorius*. — *Squalus*. — Jajo tegoż w słoju. — *Eledone moschata*. — *Sepia officinalis*. — Drzewo podziurawione od *Feredo navalis*. — *Tubipora musica*. — Młotek geognostyczny. — *Spongia officinalis*. — *Oriolus galbula*. — *Hypudaus amphibius*. — 5 okazów wypchanych zwierząt ssących. — 8 okazów mineralogicznych. — Z darowizny przybyło od *Wielmożnego Pana Józefa Waydowicza c. k. górmistrza w Wieliczce* 72 okazów siarki, rud rtęciowych, przeróżnych gatunków soli kuchennej, łupku hydraulicznego i bitumicznego, ita, piaskowca, gliny ogniotrwałej i węgla kamiennego. — Dyrekcya składa niniejszemu szanownemu dawcy za tak cenny dar najszczerze podziękowanie.

Fundusze gabinetu naturalnego: dotacya państwowa 73 złr. 50 ct.

VI. Do nauki rysunków posiada zakład obecnie 1099 wzorów rysunkowych, 84 modeli i 287 przyrządów. — W bieżącym roku sprawiono powyżej wymienione wzory rysunkowe. — Koszta opędzają się z taks wstępnych, ponieważ zakład dotąd osobnej dotacyi na przybory rysunkowe nie posiada.

H) Egzamin dojrzałości.

Do egzaminu dojrzałości zgłosiło się 15 publicznych abiturjentów. Zadania piśmiennego egzaminu były: 1. Do tłumaczenia z języka łacińskiego na polski zadano z *Liwiusza* ks. V. cap. 27 *Mos erat... pacem universa posceret civitas*. 2. Do tłumaczenia z języka polskiego na łaciński zadano z *Historyi powszechniej Poplińskiego* tom I. stron. 401 ustęp od słów: *Powód do pierwszej wojny samnickiej.... lubił wesołość obozową i przystojne żarty*. 3. Z języka greckiego ustęp z *Homera Iliady* ks. XIX. w. 1—36 przetłumaczyć na język polski. 4) W języku polskim temat: *Co zawdzięcza człowiek parze wodnej i elektryczności?* do opracowania. 5) W języku niemieckim temat: *Es ist das Wirken des Kaisers Joseph II. zu schildern*. 6) W języku ruskim temat: *Раба и образование, то два элемента, котри забезпечують щастье народамъ* — do opracowania. 7. Z matematyki: a) ktoś zobowiązał się wypłacić 2000 złr. po 2 latach, 1500 złr po 3 latach, a 3000 złr. po 5 latach. Kiedy ma cały dług naraz zapłacić, licząc 5% na sto, a kiedy licząc ze sta? b) Rozwiązać przynależne do siebie zrównania:

$$\frac{17}{\sqrt{x+y}} - \frac{7\sqrt{x+y}}{x} = \frac{10x}{\sqrt{(x+y)^3}} \quad \text{ i } \quad \sqrt{x-y} = y-1$$

c) Bok umiarowego na kole opisanego pięciokąta o powierzchni 120 □ metr. równa się bokowi umiarowego w koło wpisanego dziesięciokąta; wiele wynosi promień ostatniego koła?

Z powyższych abiturjentów ukończyło 8 całe gimnazyum w ciągu 8 lat, 5 w ciągu 9 lat 2 w ciągu 10 lat.

Egzamin ustny odbył się pod przewodnictwem c. k. inspektora gimnazjalnego Wgo Ant. Soltkykiewicza dnia 20, 21 i 22 lipca

Chlubne świadectwo dojrzałości otrzymali: 1. Hülle Władysław, 2. Monat Hersch. Świadectwo dojrzałości: 3. Altmann Mendel, 4. Antosiewicz Władysław, 5. Bachstütt Ichel, 6. Bahr Antoni, 7. Goldhammer Abraham,

8. Jasienicki Mikołaj, 9. Pohorecki Hipolit, 10. Segal Majer, 11. Ungar Wiktor. — Trzech abiturientów przeznaczono do egzaminu poprawczego z jednego przedmiotu po feryach, jednego reprobowano na pół roku. Z dojrziałych zamierza udać się na wydział teologiczny 2, na prawniczy 6, na filozoficzny 1, na medyczny 2.

I) Kronika zakładu.

Rok szkolny 1878 rozpoczął się jak zwyczajnie dnia 1 września 1877 wezwaniem Ducha św. w kościele parafialnym, na którym uczniowie obydwu obrządków obecnymi byli. — W pierwszych dniach września odbył się egzamin wstępny z uczniami do I klasy wstępującymi; z pomiędzy 97 uczniów żądających przyjęcia było 15 repetentów, 68 uczniów obstało przy egzaminie, a 14 musiano dla braku dostatecznego przygotowania wydalić. — W ogóle przyjęto w tym roku do zakładu 271 uczniów publicznych — w porównaniu z rokiem przeszłym o 25 uczniów więcej; z końcem roku szkolnego pozostało 258 publ. uczniów — w porównaniu z rokiem przeszłym o 34 uczniów więcej.

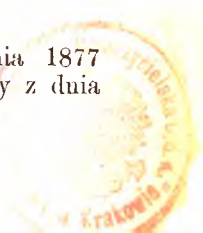
Skład grona nauczycielskiego, które z końcem roku szkolnego 1877 liczyło 8 rzeczywistych nauczycieli 9 zastępców i 2 pobocznych nauczycieli zmienił się wskutek zamianowania zastępców Ignacego Hoszowskiego i Józefa Barona rzeczywistymi nauczycielami i przeniesienia zastępców Alojzego Steinera do c. k. gimnazjum w Jaśle; Jana Rybaczewskiego do c. k. gimnazjum w Stanisławowie i Karola Skwarczyńskiego do c. k. szkoły realnej we Lwowie; na ich miejsce zamianowała Rada szkolna krajowa Karola Staniewicza, Zacharyasza Podlaszeckiego i egzaminowanego kandydata stanu nauczycielskiego Mikołaja Strzegockiego na zastępców nauczycieli przy tu-tejszem gimnazjum. — Na własne żądanie uwolniła Rada szkolna krajowa zastępcę nauczyciela Jana Danyłuka i pobocznego nauczyciela śpiewu Albina Korytyńskiego od dalszego pełnienia obowiązków nauczycielskich. — Wskutek tych zmian liczyło grono w swym składzie 10 rzeczywistych nauczycieli 7 zastępców i jednego pobocznego nauczyciela. — Z pomiędzy rzeczywistych nauczycieli otrzymali Dr Tomasz Gawenda, Antoni Kwiatkowski i Antoni Pazdrowski w bieżącym roku szkolnym zatwierdzenie w nauczycielstwie i tytuł profesorów, których obecnie jest w gronie 7.

Dnia 4 października obchodziło gimnazjum imieniny Najjaśniejszego Cesarza Franciszka Józefa I. nabożeństwem uroczystem, w kościele i cerkwi odprawianem i odspiewaniem Hymnu ludu. Na zaproszenie urzędów parafialnych brała młodzież szkolna także udział w nabożeństwach żałobnych za Najjaśniejszego Cesarza Franciszka I., Jego Cesarzką Wysokość Arcyksięcia Franciszka Karola i Jego Świętobliwość Papieża Piusa IX. odprawianych.

Pierwsze półrocze zakończono dnia 30 stycznia 1878. drugie rozpoczęto 3 lutego. Rok szkolny zakończono 14 lipca dziękczynnem nabożeństwem w cerkwi parafialnej, i rozdaniem świadectw szkolnych.

K) Ważniejsze rozporządzenia władz szkolnych.

1. Rozporządzenie Rady szkolnej krajowej z dnia 18 grudnia 1877 l. 12.143 podaje do wiadomości rozporządzenie Ministerstwa Oświaty z dnia

15. Grudnia 1877 l. 20487, według którego ferje Bożego Narodzenia mają trwać w Wschodniej Galicyi od 23—28 Grudnia włącznie według obydwu kalendarzy, a natomiast w poniedziałek i wtorek zapustny lekye szkolne odbywać się powinny.

2. W. Rada szkolna kraj. rozporządzeniem z dnia 28. Kwietnia 1878 l. 3441 podaje do wiadomości rozporządzenie wys. Ministerstwa Oświaty normujące egzamina wstępne do klasy Iszej, i poleca wysadzić komisją, przed którą te egzamina odbywać się mają.

3. W. Rada szkolna kraj. rozporządzeniem z dnia 24. Czerwca 1878 l. 5610 ogłasza rozporządzenie wys. Ministerstwa wyznań normujące postępowanie komisji egzaminacyjnej przy egzaminach dojrzałości.

4. W. Rada szkolna kraj. zezwala rozporządzeniem z dnia 28. Czerwca 1878 l. 4782 zakończyć bieżący rok szkolny wyjątkowo już 14. lipca.

5. W. Rada szkolna kraj. z dnia 6. Lipca 1878 l. 5609 ogłasza rozporządzenie wys. Ministerstwa oświaty z dnia 14. Czerwca 1878 l. 9290, mocą którego **każdy uczeń bez wyjątku jest obowiązany przy wpisie do zakładu z początkiem roku szkolnego 1879 złożyć 1 zlr. jako datek na środki naukowe**; — przyczem dotychczasowy sposób pobierania taks wstępnych nie ulega żadnej zmiany.

L) Klasyfikacya uczniów za II. półrocze 1878.

Klasa I. A.

Ocelujący stopień:

Lok.	1.	Latoszyński Mikoł.
"	2.	Allerhand Isak.
"	3.	Blumenblatt Izidor.

Stopień pierwszy:

4.	Flecker Hersch.
5.	Dobrzański Leontyn.
6.	Kiszelka Ernest.
7.	Fiała Władysław.
8.	Kerekjarto Eugeniusz.
9.	Kuciej Daniel.
10.	Ludkiewicz Michał.
11.	Lomnicki Sawa.
12.	Gottlieb Elio Majer.
13.	Chomiński Aleksander.
14.	Kowarzyk Władysław.
15.	Gottlieb Markus.
16.	Horowitz Abraham.
17.	Hewryk Dymitr.
18.	Flunt Bazyli.
19.	Lobodycz Mikołaj.
20.	Binzer Salomon.
21.	Łemech Jan.

22.	Fidyk Michał.
23.	Goldberg Simche.
Do egzaminu poprawczego	
	przeznaczono . . . 7
	stopień drugi . . . 2
	stopień trzeci . . . 7

Klasa I. B.

Ocelujący stopień:

Lok.	1.	Mryc Teofil.
"	2.	Uhryn Antoni.
"	3.	Schäftler Mojżesz.
"	4.	Rozwad wski Henr.
"	5.	Martynowicz Mich.

Stopień pierwszy:

6.	Schreier Izak.
7.	Rozwadowski Tedeusz.
8.	Woszczyński Julian.
9.	Ozinkiewicz Jan.
10.	Szwabowicz Marcin.
11.	Wiesenberg Adolf.
12.	Zajaczek Franciszek.
13.	Pachtmann Mojżesz.
14.	Strocki Antoni,

15.	Münzer Izajasz.
16.	Niżankowski Piotr.
17.	Mycawka Stanisław.
18.	Służewski Kazimierz.
19.	Żupnik Leizer.
20.	Steg Abraham.
21.	Niżankowski Włodz.
22.	Niżnik Stanisław.
23.	Sternberg Abel.
24.	Wesely Jan.
25.	Pikas Michał.
26.	Ornstein Abe.
27.	Münzer Jakób.
28.	Rinzler Itzig.
Do egzaminu poprawczego	
	przeznaczono . . . 3
	stopień drugi . . . 2
	" trzeci . . . 5

Klasa II.

Ocelujący stopień:

Lok.	1.	Kolessa Jan.
"	2.	Wohllerner Szym.
"	3.	Kiszelka Emil.
"	4.	Pohorecki Piotr.
"	5.	Lityński Włodzim.

Stopień pierwszy:

6. Malarkiewicz Bazyli.
 7. Taub Marek.
 8. Rechter Chaim.
 9. Ausstein Izak.
 10. Głuchowski Konstanty.
 11. Kulczycki Teofil.
 12. Mielnik Jan.
 13. Pietrzykowski Bronisł.
 14. Metzger Emil.
 15. Oleśnicki Izidor.
 16. Gottlieb Mojżesz.
 17. Ozimkiewicz Władysł.
 18. Rychlewski Emil.
 19. Blumenblatt Leon.
 20. Wiesenberg Jonasz.
 21. Händel Izrael.
 22. Smólski Kazimierz.
 23. Mazur Elias.
 24. Samuely Salamon.
 25. Baczyński Teofan.
 26. Apfel Józef.
 27. Kulik Daniel.
 28. Brings Rachmiel.
 29. Czuczynski Wilhelm.
 30. Krebs Rudolf.
 31. Tiegermann Józef.
 32. Łucki Michał.
 33. Wesołowski Włodzim.
 34. Schneider Feliks.
 35. Matkowski Władysł.
 36. Lisowski Jan z Sambora
- Do egzaminu poprawczego
przeznaczono . . . 10
- stopień drugi . . . 4
- „ trzeci . . . 2

Klasa III.

Celujący stopień:

- Lok. 1. Kniażyński Piotr.
- „ 2. Słoński Antoni.

Stopień pierwszy:

3. Pampel Michał.
4. Lewicki Emil.
5. Baczyński Włodzim.
6. Aleksiewicz Leon.

7. Jasienicki Włodzim.
 8. Skislewicz Antoni.
 9. Kowarzyk Kazimierz.
 10. Łomnicki Nil.
 11. Münzer Luzer.
 12. Górka Jan.
 13. Monat Samuel.
 14. Tigermann Leizor.
 15. Kozak Józef.
 16. Rybicki Zygmunt.
 17. Russ Samuel.
 18. Kierszonek Kazimierz.
 19. Sussmann Hersch.
 20. Kreutzenauer Dawid.
 21. Kelhoffer Józef.
 22. Szybalski Tadeusz.
 23. Mielnik Jan.
 24. Cieśluk Albin.
 25. Kanarienstein Ichel.
 26. Hauptmann Melech.
 27. Zelmanowicz Julian.
 28. Sienkiewicz Emil.
 29. Kroo Józef.
 30. Arzt Franciszek.
- Do egzaminu poprawczego
przeznaczono . . . 5
- stopień trzeci . . . 10

Klasa IV.

Celujący stopień:

- Lok. 1. Sternbach Samuel.
- „ 2. Ungar Franciszek.
- „ 3. Gromnicki Eugen.
- „ 4. Altmann Baruch.

Stopień pierwszy:

5. Lidechower Maurycy
6. Mycawka Jan.
7. Oleśnicki Alojzy.
8. Forowicz Jan.
9. Ruhdörfer Jonasz.
10. Czermak Wiktor.
11. Dydużyński Gustaw.
12. Stepan Emil.
13. Szybalski Zdzisław.
14. Feuerstein Herzel.
15. Franszkiewicz Franc.

16. Kopystyński Michał.
 17. Maurer Mojżesz.
 18. Niżankowski Eustach.
 19. Korytyński Józef.
 20. Łomnicki Antoni.
 21. Kałużniacki Eugeniusz.
 22. Rychlewski Julian.
 23. Fitkało Gabryel.
- Do egzaminu poprawczego
przeznaczono . . . 4
- stopień drugi . . . 1
- stopień trzeci . . . 1

Klasa V.

Celujący stopień:

- Lok. 1. Flecker Chaim.
- „ 2. Kulikowski Wiktor.

Stopień pierwszy:

3. Bergwerk Aleksander.
 4. Rozwadowski Juwenal.
 5. Hryniwiecki Jan.
 6. Goldberg Saul.
 7. Tiegermann Mandel.
 8. Górnikiewicz Teofil.
 9. Janowicz Władysław.
 10. Atlas Jakób.
 11. Bojkiewicz Kornel.
 12. Friedmann Hersch.
 13. Heimberg Salamon.
 14. Türk Samuel.
- Do egzaminu poprawczego
przeznaczono . . . 3
- stopień drugi . . . 1
- „ trzeci . . . 1

Klasa VI.

Celujący stopień:

- Lok. 1. Friedberg Józef.

Stopień pierwszy:

2. Tiegermann Eisig.
3. Münzer Dawid.
4. Blam Mojżesz.
5. Łepki Daniel.
6. Gocki Jan.
7. Krajczyk Mikołaj.

Klasa VII.

Ocelujący stopień:

- Lok. 1. **Tiegermann Mordch.**
„ 2. **Ruciński Michał.**

Stopień pierwszy:

3. **Mindes Joachim.**
4. **Rybicki Tadeusz.**
5. **Kamiński Zygmunt.**
6. **Koczyński Kazimierz.**
7. **Sałałub Bazyli.**
8. **Kuziow Jan.**

9. **Goldberg Adolf.**
10. **Kuśnierz Mikołaj.**
11. **Lauterbach Jakób.**
Do egzaminu poprawczego
przeznaczono . . . 1
stopień trzeci . . . 1
Nieklasyfikowany . . 1

Klasa VIII.

Ocelujący stopień:

- Lok. 1. **Hülle Władysław.**
„ 2. **Segal Majer.**
„ 3. **Monat Hersch.**

Stopień pierwszy:

4. **Altmann Mendel.**
5. **Bahr Antoni.**
6. **Antosiewicz Władysław.**
7. **Goldhammer Abraham**
8. **Bachstfütz Ischel.**
9. **Hićkiewicz Stanisław.**
10. **Jasienicki Mikołaj.**
11. **Ungar Wiktor.**
12. **Pohorecki Hipolit.**
13. **Toth Longin.**
14. **Kleinberg Luzer.**
Stopień drugi . . .

M) Ogłoszenie dotyczące przyszłego roku szkolnego.

Wpisy uczniów na przyszły rok odbędą się dnia 29, 30 i 31 sierpnia w kancelaryi gimnazyalnej od 8—12 przed i od 3—6 po południu. Późniejsze zgłaszania się nie będą podług okoliczności uwzględniane.

Każdy uczeń obowiązany jest przynieść do wpisu należycie wypełnione nacyonale, świadectwo z ostatniego półrocza i datek na bibliotekę w kwocie 1 złr.; oprócz tego każdy nowo wstępujący do zakładu metrykę chrztu lub urodzenia i takse wstępną w kwocie 2 złr. 10 ct. Wszyscy uczniowie wstępujący do I klasy muszą się poddać examinowi wstępnemu, który się w pierwszych dniach września z religii, języka polskiego (ruskiego), niemieckiego i arytmetyki podług wymagań w 4tej klasie szkoły ludowej stawianych odbędzie — poczem dopiero ostateczne przyjęcie do zakładu nastąpi. W razie nieobstania examinu wstępnego zostaną taksa wstępna i datek na bibliotekę zwrócone.

Uczniowie przychodzący z innych zakładów do klas wyższych winni przynieść świadectwo z ostatniego półrocza opatrzone uwolnieniem z zakładu, w którym ostatnie półrocze przepędzili.

Rok szkolny 1879 rozpocznie się dnia 1. września wezwaniem Ducha Św. w kościele parafialnym o 8 godzinie rano. W tym dniu odbędą się egzamina poprawcze ze wszystkich klas.

Oplata szkolna wynosi za każde półrocze 8 złr. i powinna być najdalej do końca pierwszego miesiąca każdego półrocza złożoną. O postępach i zachowaniu się uczniów mogą rodzice każdego dnia zaciągnąć wiadomości w kancelaryi gimnazyalnej; rodziców zamiejscowych zawiadamia się piśmieniem o złem zachowaniu się lub niepomysłnych postępach uczniów.

Uczeń, chcący uczęszczać na naukę któregokolwiek z przedmiotów nadobowiązkowych, winien się wykazać przyzwoleniem rodziców lub ich zastępców, a przyjęty na naukę obowiązany jest uczęszczać na lekcye regularnie i oddawać się jej z należyta pilnością. — Opuszczanie lekcy i zaniedbywanie się w przedmiocie wpływa niekorzystnie na ogólną cenzurę z pilności.

Обвѣщенье дотычаче будущо҃го школьнаго року.

Вписы ученико́въ на будущій школьный ро́къ во́дбудутся дня 29, 30 и 31 серпня, въ канцеляріи гимназіальной во́дъ 8—12 передъ и во́дъ 3—6 по полудни. По́знѣйшій зголошеня, по́сле обѣтановъ, не будутъ увзгляднени.

Каждый ученикъ повиненъ до впису принести належито вышовнене націонале, свѣдоцтво зъ послѣднёго пѣвроча и датокъ на библіотеку въ квотѣ 1 злр., кромѣ того, каждый нововступаящій до закладу, метрику крещеня або уроженя и такеу вступну въ квотѣ 2 злр. 10 цят. Веѣ ученики. до I клясы вступаящій, довшій поддатися испытюви вступному, который въ первыхъ дняхъ вересня зъ религіи, языка польского (русского), нѣмецкого, и аритметики, по́сле вымаганъ въ 4 клясѣ шко́ль народныхъ ставляныхъ, во́дбудеся — почѣмъ ажъ остаточнос принятіе до закладу наступитъ. Въ случаяю необѣтаня при испытѣ вступно́мъ, такеа вступна и датокъ на библіотеку звернутя.

Ученики приходящіи зъ инныхъ закладо́въ до клясы вышихъ, довшій принести свѣдоцтво зъ послѣднёго пѣвроча, заосмотрене уво́льненіемъ зъ закладу, въ котро́мъ послѣдніе пѣвроче перевели.

Ро́къ школьный 1879 розпочнеся дня 1. вересня возваніемъ св. Духа въ лат. костелѣ парафіальномъ о 8 годинѣ рано. Тогожь дня по полудни во́дбудутся испыты поправчіи зъ веѣхъ клясѣ.

Оплата шко́льна выноситъ за кожде пѣвроче 8 злр. и повинна быти найдалыше до ко́нца первого мѣсяця каждаго пѣвроча зложена.

О поступахъ и захованю ученико́въ могутъ родичи каждаго дня засягати вѣдомости въ дирекціи гимназіальной; родичей замѣстцевыхъ завѣдомляеся о зломъ захованю, або о некорыстномъ поступѣ ученико́въ, письменно.

Ученикъ, хотящій брати удѣлъ въ которѣмбудъ зъ предмето́въ надобовязковыхъ, повиненъ выказати ся призволеніемъ родичей, або ихъ заступнико́въ, а принятый на науку, обовязанный посѣщати лекціи правильно, и заниматься предметомъ прилѣжно. Опуцанье лекцій и занедбованье предмета, впливає некорыстно на загальну цензуру зъ пильности.

Kundmachung bezüglich des nächsten Schuljahres.

Die Aufnahme der Schüler für das kommende Schuljahr findet am 29, 30 und 31 August in der Gymnasial-Kanzlei von 8—12 und von 3—6 Uhr statt. Spätere Anmeldungen werden nach Umständen nicht berücksichtigt werden.

Jeder Schüler, der um die Aufnahme ansucht, hat ein gehörig ausgefülltes Nationale, das letzte Semestral-Zeugniß und einen Beitrag für die Bibliothek von 1 Gulden beizubringen; die neu eintretenden ausser dem noch den Tauf- oder Geburtsschein und die Aufnahmestaxe von 2 fl. 10 Kr.

Schüler, welche in die erste Klasse eintreten, müssen sich einer Aufnahmeprüfung unterziehen, welche in den ersten Tagen des Septembers aus der Religion, der polnischen, (ruthenischen) und deutschen Sprache, so wie

aus der Arithmetik nach den in der Volksschule zu stellenden Anforderungen vorgenommen wird worauf erst die definitive Aufnahme in die Anstalt erfolgt. Beim Misslingen der Aufnahmeprüfung wird die Aufnahmstaxe und der Bibliotheksbeitrag zurückgestellt.

Zur Aufnahme neu eintretender Schüler in eine der höheren Klassen muss das Zeugniss vom letzten Semester mit der Abgangsklausel seitens derjenigen Lehranstalt versehen sein, an welcher sie das letzte Semester zugebracht haben.

Das Schuljahr 1878 wird am 1ten September mit dem h. Geistamte in der lat. Pfarrkirche eröffnet. An demselben Tage beginnen die Aufnahme- und Wiederholungsprüfungen für alle acht Klassen.

Das Schulgeld beträgt halbjährig 8 Gulden und ist im ersten Monate eines jeden Semesters zu entrichten.

Ueber den Fortgang und das sittliche Verhalten der Schüler können Eltern oder deren Stellvertreter an jedem Tage beim Direktor Auskunft erlangen; auswärtige Eltern oder Vormünder werden vom Zurückbleiben der Schüler in den Studien oder von deren schlechter Aufführung schriftlich verständigt.

Schüler, welche am Unterrichte in den unobligaten Gegenständen Anteil nehmen wollen, haben sich mit der Bewilligung der Eltern oder ihrer Stellvertreter auszuweisen, und sind im Falle ihrer Aufnahme verpflichtet, dem Unterrichte regelmässig beizuwohnen und sich demselben mit gehörigem Fleisse zu widmen. Das Versäumen der Lehrstunden oder Zurückbleiben in dem Gegenstande wirkt auf die allgemeine Fleissnote nachtheilig ein.

W Drohobyczu dnia 15. lipca 1878.

Jan Kerekjarto

dyrektor gimnazjum.

